

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Birželis - June 23, 1965

Nr. 72

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KO SIEKTI VIETNAME?

ATRODO, KAD PATS PREZIDENTAS, SIEK-
DAMAS VISUOTINIO PRITARIMO SAVO POLI-
TIKAI, PASKATINO DISKUSIJAS APIE SIEK-
TINĄ TIKSLĄ. — SENATORIŲ FULBRIGHT IR
DODD PAREIŠKIMAI. — UŽMASKUOTAS PA-
SITRAUKIMAS AR PERGALE?

VYTAUTAS MĖŠKAUSKAS

Praeitą savaitę pergyvenom labai įdomų ir būdingą susidariusiai būklei reiškinį: du demokratų senatoriai J.W. Fulbright (D. Ark.) ir T.J. Dodd (D. Conn.) po pasitarimo su pačiu prezidentu Johnsonu, padarė priešingus pareiškimus senate. Tuo tarpu kai Fulbrightas, senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas, aiškino, kad JAV turinčios Vietnamo laikytis "resolute but restrained" ir siekti derybų, Dodd kritikavo Fulbrightą, prikišdamas jam faktų iškraipymą. Girdi, kiekvienas komunistinis režimas, vistiek kurios veislės -- sovietų ar kiniečių -- yra blogas ir nepatikimas. Išvada tokia, kad Vietname reikia siekti pergalės. To paties reikalauja ir dalis respublikonų, tačiau tie priešinasi sausumos karui pietiniame Vietname, bet vietoje to reikalauja sustiprinti žiaurinio Vietnamo bombardavimą, nes iki šiol -- Joseph Alsopo teigimu -- rimtesni taikiniai tame krašte dar nebuvo pulti. Alsop teigia, kad prezidentas Vietname veda "paslėptą karą" (furtive war) ir kaip tik tai sukėlė krašte sąmyšį ir diskusijas.

Prezidentas siekęs krašte sudaryti įspūdį, kad Vietname karas iš tikro nėra karas ir JAV užsilaikymas neesąs didelis.

Tokia politika kraštui daro daug žalos. Visų pirma krito pačios vyriausybės moralė. Tai dėlto, kad visi jos nariai daugiau rūpinasi kaip problemą pristatyti visuomenei, negu tuo, kokia iš tikro yra ta problema ir kaip ją išspręsti. Šiuo atveju prezidentui, anot jo draugo Alsopo, trūksta drąsos tiesiai pasakyti.

Dėl to reiktų pastebėti, kad tiesa nėra pats svarbiausias ginklas politiko arsenale. Goldwateris daug daugiau jos laikėsi savo

rinkimų kampanijoje ir pralaimėjo. Johnsonas kalbėjo apie taiką, nors ir jam turėjo būti aišku, kad taika gali būti tuo atveju, jei komunistai bijos JAV. Bet kaip politikas, siekęs išrinkimo, Johnsonas, pageidaudamas taikos, beveik kiekviena kaina, elgėsi teisingai. Ir dabar, siekdamas savo partijos kairiojo sparno paramos bei pritarimo, prezidentas atsisako siekti natūralaus kiekvieno karo tikslo: pergalės.

Tai labai patinka Fulbrightui, kuris teigė: "Mes turime visą laiką siūlyti komunistams priimtina ir viliojančią (a reasonable and attractive) karinės pergalės alternatyvą".

Pažinrėkime, kaip ta "alternatyva" atrodo iš komunistų pusės. JAV bijo karo išplėtimo, dėl to jos bombarduoja tik nevisai svarbius taikinius, pačioje Amerikoje varoma milžiniška propaganda už karinių veiksmų sustabdymą, tai kodėl mums -- komunistams -- sustabdyti karo veiksmus, nebent JAV sutiktų mums perleisti visą Vietnamą! Savaimė aišku, kad tokioje situacijoje negal būti jokių rimtų derybų, nes derybom, kaip ir vedybom, reikalingi du partneriai. Šiuo atveju derėtis nori tik vienas partneris.

Būtų teisingiau, jei JAV siektų karinės pergalės. Tuo atveju komunistai būtų priversti derėtis ar sustabdyti savo invaziją. New York Times, kuris pritaria Fulbrightui, aiškina: "Kaip mes jau ne kartą konstatavome, tokio dalyko kaip karinė 'pergalė' Vietname negali būti, nebent tuo atveju, kad už ją būtų sumokėta tokia baisi kaina, kurios ji neverta -- ir net tuo atveju, tai būtų pergalė ne iš esmės, bet tik vardu".

Jei ta pažūra taptų oficialia JAV politika, geresnio paskato komunistų užmačiom nereikėtų. Šiandien jie siektų pergalės Vietname, rytoj kitame kuriame nors krašte. Aišku, kad nuo tokio vieno pralaimėjimo JAV tuoj pat nesugriūtų. Lippmannas jau aiškina, kad nei Vietnamo džiunglėse nei kitoje pasaulio vietoje nebus išspręstas nei visų Vakarų nei Amerikos likimas. Tai gali būti tiesa iki tam tikro laipsnio, tačiau ir Kuba ir Vietnamas buvo dideli žingsniai prie visiško pralaimėjimo. Jei komunistams atrodytų, kad JAV yra pasiryžusios panaudoti visą savo galybę, jie ieškotų taikos. Iki šiol buvo taip, kad taikos ieškojo pralaiminti pusė, atominė jėga tos logikos kol kas dar nepakeitė.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* ANGLIJA, Kanada ir Skandinavijos valstybės paskubėjo savo piniginėmis dovanomis išgelbėti JTO iš finansinės krizės. Bendras tų valstybių įnašas siekia 17,5 mil. dol. Tikimasi, kad apie 20 mil. dol. įneš JAV.

Tuo žygiu praveriamos durys Sov. Sąj. ir satelitiniais kraštais panašiu "dovanų" pavidale sumažinti savo skolas JTO, dėl kurių grėsė pavojus nustoti balsavimo teisių.

* CHIANG KAI-SHEKAS miešiai sutikty dalį savo karinių pajėgų perkelti į Vietnamą ir dalyvauti kovose su komunistų partizanais, bet JAV į tai vis tebežiūri nepalankiai, galvojant, kad tuo būdu į karą būtų įtraukta ir Raud. Kinija.

* RAUD. KINIJA iš tikrųjų buvo įspėta, kad jos teritorija nebus saugi nuo bombardavimų, jei bus tiesioginiai įsivelti į Vietnamo karą. Toks įspėjimas buvęs reikalingas prisimenant Korėjos karą, kada kiniečiai buvo painformuoti, kad JAV neperkels karo veiksmų į Kinijos teritoriją.

* PABALTIJOS VALSTYBĖS tebepraivergia svetimo ir totalitarinio despotizmo -- rašo National Review.

Nežiūrint, kad praėjo 25 metai, kaip Pabaltijo kraštai, Hitlerio - Stalino pakto pasekoje yra paglemžti Sov. Sąj. nė vienas balsas nepakilo JTO, kurioje tiek kalbama apie dekolonizaciją ir tautų apsisprendimą.

Philadelphijoje birželio 15 d. prie Independence Hall miesto tarybos pirmininkas Paul D'Ortona kalbėjosi pabaltiečius, minint sovietų okupacijos teroro 25 metų sukaktį.

IŠKILMĖS PRIE LAISVĖS VARPO

Dvidešimt penkerių Lietuvos okupacijos metų ir kruvinių birželių dienų minėjimas praėjo didžios rimties ir dvasinio susikaupimo ženkle.

Tų skaudžių įvykių minėjimas birželio 13 d. pradėtas pamaldomis Šv. Andriejaus bažnyčioje, į kurią susirinko nemaža lietuviškos visuomenės, organizacijų su savo vėlavomis. Turiningą pamokslą pasakė svečias kun. dr. K. Širvaitis, vaizdžiai apibūdindamas tautos kančias ir dabartinę būklę. Pamaldų metu keletą giesmių išpildė oper. sol. J. Augaitytė.

Tuoju po pamaldų parapijos salėje buvo išklausyta dr. Br. Nemicko paskaita ir pažitrėta Lietuvos Fronto Bičiulių rodomo iš Lietuvos partizanų 1944-55 m. kovos laikotarpio filmo. Dr. Br.

Prie Laisvės Varpo Philadelphijoje minint Lietuvos pavergimo sukaktį. Nuotraukoje iš kairės: inž. A. Gečys, prof. A. Jurskis, svečias iš Švedijos, Pabaltiečių Draugijos atstovas, A.J. Grinbergs, skulpt. P. Vaškys.

Nemickas savo gerai parengtojo kalboje priminė, kad suėjome atnaujinti žodį ir pareigą mūsų kenčiančiai tautai. Toliau dėstė mintį, kokiais užsimojimais ir planais okupantas terioja ir

Būrys lietuvių tautiniuose rūbais iškilmėse prie Laisvės Varpo Philadelphijoje, minint Lietuvos pavergimo sukaktį.

V. Gruzdžio nuotrauka

naikina tautą. Tą tautos žudymo darbą varo labai apskaičiuotai ir metodiškai, panaudojant politines priemones tautos balsui nutildyti ir ūkines -- pririšti ūkiškai prie bendrų sovietinių gėrybių paskirstymo aruodo, kur daugiausia turto turi palikti "didžiajam broliui", fizinėmis -- siekiama panaikinti lietuvių tautos individualybę ir jos atsparumą prieš okupanto užmačias.

Savo kalbą rėmė gautais iš tėvynės, Sovietijos ir kitų kraštų oficialiais duomenimis bei statistikos žiniomis ir tuom stipriai susirinkusius įtikindamas, kas šiuo metu dedasi pavergtoje tėvynėje. Šalia to teigė, kad taip pat yra matoma žybciojanti ir išgauninga Lietuvos laisvės prisikėlimo vilts ugnelė. Pavergtas lietuvis tebeišgyvena neapykantą pavergėjui, Jaunimas vis daugiau ugdo savyje tėvynės meilės jausmą ir norą būti savo krašto šeimininku. Bendrai, tautinis potencialas yra gyvas ir stiprus, nors, užstėpus ilgesniam okupacijos metui, jis gali žymiai susilpnėti, tačiau nesunykti.

Jau sovietų imperija braška ir ima rodyti savo griuvimo ženklus. Pasaulio tautų politinės situacijos vingiavimai smarkėja, dekolonizacijos procesas vyksta ir jis aštrėja, tikėjime -- sykiu bus sprendžiamas ir Pabaltijo valstybių iš okupanto išsilaisvinimo reikalas.

Tokiomis optimistiškomis mintimis prelegentas baigė savo neilgai užtrukusią paskaitą.

G. Mironas ir R. Buinytė paskaitė iš Lietuvos partizanų laiškų ištraukias ir eilėraščius.

Pobūvių ar minėjimų rengėjai, ką jau ką, bet turėtų kuo didžiausią dėmesį atkreipti į garsintuvus ir nepiktinti susirinkusių bet nenuvertinti savo darbo. Vietos lietuvių bendruomenės apyl. pirm. inž. J. Ardyas pradėjo ir užbaigė minėjimą pasigerėtinai. Pradžioje minėjimo buvo sugiedotas Lietuvos himnas, o pabaigoje -- Marija, Marija...

(Nukelta į 2 psl.)

Kongresas priima vieną rezoliuciją reikalaujant Lietuvai laisvės

JAV Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisija birželio 17 d. vienbalsiai patvirtino kongresmano John S. Monagan įneštą rezoliuciją Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalui. Anot kongresmano J.S. Monagan, tą rezoliuciją Atstovų Rūmai priimsią savaitės ar poros laikotarpyje. Kaip taisyklė, komisijos teigiamas pasisakymas įstatymo projekto ar rezoliucijos klausimu reiškia to įstatymo projekto ar rezoliucijos priėmimą. Kongresmanas J.S. Monagan be minėtos rezoliucijos yra dar ir kitos rezoliucijos autorius, be to, jis yra ir Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos narys.

Kongresmano J.S. Monagan rezoliucijos kurią jau patvirtino Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisija, turinys yra šis:

WHEREAS the subjection of peoples to alien subjugation, domination, and exploitation constitutes a denial of fundamental human rights, is contrary to the Charter of the United Nations, and is an impediment to the promotion of world peace and cooperation; and

WHEREAS all peoples have the right to self-determination by virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social, cultural and religious development; and

WHEREAS the Baltic peoples of Estonia, Latvia, and Lithuania have been forcibly deprived of their rights by the government of the Soviet Union; and

WHEREAS the government of the Soviet Union, through a program of deportations and resettlement of peoples, continues in its effort to change the ethnic character of the populations of the Baltic States; and

WHEREAS it has been the firm and consistent policy of the Government of the United States to support the aspirations of the Baltic peoples for self-determination and national independence; and

WHEREAS there exist many historical, cultural, and family ties between the peoples of the Baltic States and the American people; to it

RESOLVED by the House of Representatives (the Senate concurring) that the House of Representatives of the United States urge the President of the United States --

(s) To direct the attention of world opinion at the United Nations and at other appropriate international forums and by such means as he deems appropriate, to the denial of the rights of self-determination for the peoples of Estonia, Latvia, and Lithuania, and

(b) To bring the force of world opinion to bear on behalf of the restoration of these rights to the Baltic peoples.

Tūkstančiai lietuvių, latvių, estų ir kitų amerikiečių, kurie nuoširdžiai rėmė rezoliucijų pravedimo darbą, gali tikrai didžiuotis šiuo dideliu laimėjimu. Didelis šuolis padarytas, bet darbas nėra baigtas.

Rezoliucijoms Remti Komite-
to vadovybė šiomis dienomis pasisakys dėl tolimesnės akcijos. Reikės dar daug talkos ir paramos iš visų geros valios lietuvių. Visi, kurie tik vienu ar kitu būdu galite prisidėti prie šio žygio tolimesnės veiklos, rašykite: Rezoliucijoms Remti Komitetas, Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif. 90007.

- Tie, kurie tvirtina, kad komunizmas turi keletą galvų, meluoja!

Eisenhoweris, susitaręs su sovietais, įsakė areštuoti laikinosios Vokietijos vyriausybės narius, su kuriais buvo pasirašytos paliaubos. Nuotraukoje ministras Speer, admiras Doenitz ir gen. Jodl kalbėjimo kieme stipriai saugomi ginkluotų karių.

Paskutinės II Pas. karo dienos... [3]

Leido sovietams kuo daugiau užgrobti Vokietijos...

Balandžio 16 d. sovietai pradėjo puolimą ne Drezdeno kryptimi, kaip tikėjosi Hitleris, bet tiesiai į Berlyną. Oderio frontas neatlaikė, gi amerikiečiai, nors ir lėtai žygiuodami, pasiekė Elbės, prie kurios sustojo laukdami sovietų. Vyriausioji vokiečių vadovybė Hitleriui pasiūlė gynybos planą, pagal kurį Vokietija būtų suskaldyta į dvi dalis. Dar esančios vokiečių jėgos Pabaltijyje prie Liepojos, Rytrpriešiuose, Danijoje, Norvegijoje, Hanovre ir Hamburge būtų pavestos po admiralas Doenitzo vadovybės. Gi kita zona, kuri apimtų Bavariją, Austriją ir Šiaurinę Italiją, būtų paskutiniu rezistencijos liūdu vadovaujama iš Berchtesgadenos paties Hitlerio. Į šitą maršalo Keitelio pasiūlymą Hitleris pradžioje pradėjo reikšti "Aš nepasirašysiu. Aš to nenoriu. Pasiim-

Philadelphijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

Toliau sekė pasišnekučiamai prie kavutės, kurią paruošė Liet. Moterų Atstovybės Philadelphijos klubas.

Norėdami atkreipti didesnę amerikiečių dėmesį, birželio 15 d. nepriklausomybės šėdelyje, prie Laisvės Varpo, susirinko lietuviai, latviai ir estai padėti vainikui su tokiu užrašu: In memory of more than 1 million people from Estonia, Lithuania and Latvia slain or deported to Siberia during 25 years of despotism of the Russian communist occupation.

Tuo pačiu metu buvo išklaustytos Pensilvanijos gubernatoriaus ir Philadelphijos miesto burmistro proklamacijos, skelbiančios tą dieną esant Pabaltijos Gedulo Diena. Liet. Tautinio Ansamblio choras sugiedojo Amerikos himną. Kalbėjo Philadelphijos miesto tarybos pirm. D'Ortona ir k. Invokaciją skaitė estas kun. Suurkivi, o užbaigė palaikymo žodį tarė šv. Kazimiero parapijos kleb. kun. dr. K. Batutis. Visai to susibėgimo ceremonijai praversti energingai ir oriai vadovavo Jonas Stiklorius. Dalyvių buvo susirinkęs nemažas būrys, kurių aiškia didžiulį sudarė lietuviai nes mūsų tautiečiai savo čia gyventojų skaičiumi pirmuosius toli lenkia. Prie Laisvės Varpo išplatinta praeiviams, kurių čia kasdieną šimtų šimtais praeina, daug proklamacijų, kalbančių apie ištikusią Pabaltijos valstybės bėsią nelaimę sovietams pavergus jų kraštus ir sunaikinus jų gyventojų didžiąją dalį ir kitus dar tebekalnamus Sibiro darbo stovyklose, prašant laisvųjų tautų pagalbos ir užtarimo pagreitinti reikalą laisvės bylai su okupantu laimėti.

Apie šių liūdnų sukačių minėjimo esmę ir prasmę rašė keletas vietos dienraščių, įsileisdami į jų skiltis mūsų korespondentų straipsnius, tačiau savų komentarių ir fotografų neatsiuntė įvykui atžymėti.

J. Bubelis

kite šį planą!" Paskui persigalvojo ir pasirašė. Kitą dieną jis atgavo pasitikėjimą ir pradėjo galvoti apie naują manevrą, bandant suorganizuoti armiją Elbės rytuose po gen. Wenck vadovybę, kuri turėtų pulti amerikiečių armijos sparnus Saksonijoje ir Bavarijoje, Hitlerio patarėjai stengėsi išaiškinti Hitleriui, kad sostinės gynyba yra mažiau svarbi negu likusios Vokietijos teritorijos.

Balandžio 20 d. buvo Hitlerio gimtadienis, ir kalendoriai buvo atžymėti raudona spalva, bet Vokietijos miestai jau nebeturėjo langų, kuriuose galėtų kaipankščiau išskelti nacių vėlavas. Nedidelės iškilmės įvyko prie bunkerio, Hitleriui pristatant keletą paauglių, pasižymėjusių Berlyno gynyboje. Paskui jis paspaudė ranką Goeringui, Keiteliui, Doenitzui, Goebbelsui, Bormanui ir dar keliems pareigūnams, kurie buvo priskirti prie jo štabo. Tos mažos iškilmės įvyko lauke ir dalyviai paskubomis turėjo slėptis į bunkerį, nes amerikiečių aviacija savotišku būdu norėjo paminėti Hitlerio dieną.

Praėjo dvi dienos apsuptame Berlyne. Maršalas Goeringas išskrido į Berchtesgadeną, Himmleris išvyko į Hamburgą, Hitleris prie savęs bunkeryje pasilaikė Goebbelsą su žmona ir vaikais, Keitelį, Bormaną ir Eva Braun. Visi jie irgi buvo susipakavę daiktus ir ruošėsi išvykti. Staiga Hitleris pakeitė nutarimą:

-- Aš neapleisiu Berlyno... Visi nustebo. Ar nebuvo sutarta, kad Berlyną reikia palikti rusams.

Keitelis pradėjo įrodinėti Hitlerio priešingą absurdiškumą. Jodl jį rėmė ir siūlė Berlyną apieisti. Buvo susisiektas telefonu su Goeringu, Doenitzu ir Himmleriu, kurie irgi buvo tos pačios nuomonės. Diskusijos tęsėsi kelias valandas. Pirmą kartą savo gyvenime Hitleris klausėsi nieko nesakydamas. Jis nesistengė savo sprendimą paremti argumentais, o tik lais kuo laiko kartojo:

-- Aš priėmiau galutiną sprendimą ir jo nepakeisiu.

Keitelis nusileido tokiame sprendimui:

-- Kadangi susidaro nauja situacija, Jodl ir aš iš naujo turime išstudijuoti ją iš naujo. Aš pats vyksiu į Wenck armiją vadovauti operacijoms ir pažiūrėsiu, ką mes galėsime padaryti Berlyno išgelbėjimui.

Nelengva buvo pro bėglių minia Keiteliui prasiveržti iki Wenck štabo. Prie žvakių šviešos jie pradėjo svarstyti problemą žemėlapyje. Wenck, pasižymėjęs karininkas, žinojo, kad karas pralaimėtas ir jo vienintelė strategija buvo, kaip išgelbėti daugiau savo karių nuo rusų, pasiduodant amerikiečiams. Dabar instrukcijos, kurias atnešė Keitelis, metė jį tiesiai į rusų glėbį. Bet įsakymas lieka įsakymu. Vietoj puolus pietvakarius, 12-toji armija turėjo pasiekti į rytus. Ji turėjo pralaužti pirmasias sovietų pozicijas ir susijungti su 9-ta armija besitraukiančia nuo Oderio. Bendrai abi armijos turėjo pasisukti į šiaurę ir prie Berlyno pietuose spausti Konievo jėgas. Panašus

manevras turėjo būti įvykdytas Steinerio SS korpo šiaurėje prieš Žukovo jėgas. Ant žemėlapijo viskas galima ir Keitel apšleido Wenck, kuris jam pažadėjo pergalę.

Wenck armija išlaisvino Potsdamo įgulą ir prisitartinio iki Berlyno ežero, bet sovietų masel spaudžiant atsitraukė ir Wenck 30,000 savo karių nuvedė į vakarus pasiduoti amerikiečiams. Balandžio 25 d. prie Elbes Torgau miestelyje amerikiečiai ir sovietai susitiko.

Bet tolimesnius įvykius leis-kime pasakoti pačiam admiralui Doenitzui, kuris yra likęs gyvas liudininkas ty paskutiniųjų įvykių.

Balandžio 30 d. Vokietijos laivyno vadas admiralas Doenitz, kuris buvo paskirtas Hitlerio įgaliojimu Vokietijos šiaurėje, gavo iš Hitlerio telegramą, pranešančią, kad vyksta išdavimas. Pagal užsienio radiją, Himmleris per Švedijos tarpininkavimą pasiūlė kapituliaciją. Hitleris reikalavo negailestingai nubausti išdaviką.

Doenitz nutarė vykti į Luebecką, kur buvo įsitaisęs Himmleris. Admralo bendradarbiai nuo to žingsnio atkalbinėjo, bet Doenitz atsakė, kad jiems nėra

tie gandai be pagrindų ir pareiškė kad jis lygiai kaip ir Doenitz yra nuomonės, kad reikia laikytis ir imtis priemonių pašalinti chaosą.

Tik vėliau, kaip Doenitz rašo, po kapituliacijos jis sužinojęs, kad Himmleris jam melavęs.

Grįždamas atgal į savo štabą Doenitz suko galvą, kaip užtikrinti Vokietijos vieną vadovybę. Hitleris buvo Berlyne izoliuotas ir kiekvienu momentu galėjo nutūkti su juo ryšis. Padėtis Vokietijoje darėsi tokia, kad beveik kiekvieno didesnio dalinio vadas buvo priverstas veikti nepriklausomai, be centralizuotos valdžios. Doenitz priėjo išvados, kad kai nustos veikusi centrinė valdžia, jis kaip laivyno vadas tuojau kapituliuos.

Balandžio 30 d. vakare nauja staigmena, Doenitzui vakarieniaujant su Speer ir adm. Kummertz, jo adjutantas atnešė telegramą, gautą iš Hitlerio bunkerio.

"Vietoj buvusio maršalo Goeringo, jus, ponas didysis admiralas, Hitleris skiria savo įpėdiniui. Įgaliojimai jau pakelyje. Nuo šio momento imkitės visų priemonių kurių reikalaus padėtis, Bormanas".

Nežiūrint, kad buvo smarkiai

ris dar galėjo susabotuoti visą veiklą.

Gegužės 1 d. rytą iš bunkerio atėjo nauja telegrama: "Testamentas galioja. Jus pasieksiu kaip galima greičiau. Mano nuomone, nesiskubinkite su paskelbimu iki mano atvykimo. Bormannas".

Žodis "testamentas galioja" reiškė, kad Hitleris jau nebe-gyvas. Bet pasiūlymas atidėti paskelbimą testamentą atrodė nepriimtinas. Reikėjo skubėti, kad armija pirma sužinotų, kad Doenitz yra valstybės galva.

Posėdyje Keitelis ir Jodl buvo tos pat nuomonės, kad reikia vilkinti visuotiną kapituliaciją, duodant galimybes kuo daugiau karių pereiti į amerikiečių ir anglų pusę.

Doenitz iškviėtė adm. Friedeburgą, pasirinkdamas jį pasiuntiniu pas vakariečius ir pavedė nuvykti pas maršalą Montgomery ir pasiūlyti kapituliaciją anglų fronte. Gegužės 3 d. Friedeburg atvyko į Hamburgą pas Montgomery, kuris sutiko su dalina kapituliacija. Tai buvo didelis laimėjimas. Montgomery buvo pasiruošęs priimti kapituliaciją vokiečių jėgų kovojančių prieš anglus, bet taip pat reikalavo, kad vokiečiai kapituliuotų Olandijoje ir Danijoje ir kad visi prekybos ir karo laivai pasilikty nesunaikinti. Jis taip pat reikalavo, kad vokiečiai nenaikintų ginklų ir karinių įrengimų. Jis atsisakė įsileisti į savo zoną ištisų dalinių, bet nesipriešino, kad perbėgimus darytų pavieniai kareiviai.

Po trumpo apsvaistymo Doenitz nutarė sutikti su Montgomery sąlygomis ir gegužės 4 d. įsakė kariuomenei nenaikinti karinių įrengimų ir ginklų, o taip pat laivynui nenaikinti laivų ir gegužės 4 d. vidurdienį povandeniniai laivai turėjo nutraukti karą. Jis išdavė adm. Friedeburgui įgaliojimus pasirašyti paliaubas ir vėliau skristi į Reimsą pas Eisenhowerį.

Vakare Friedeburgas pranešė Doenitzui, kad aktas pasirašytas ir kapituliacija anglų sektoriuje įsigalioja gegužės 5 d. 8 val. rytą. Dabar reikėjo laukti, kaip elgis amerikiečiai. Gegužės 6 d. iš Reimso buvo gauta žinia, kad Eisenhoweris atsisako priimti dalinę kapituliaciją ir reikalauja, kad tuo pačiu laiku būtų kapituliuota ir prieš sovietus, kad vokiečių kariuomenė neturint teisės trauktis ir turi pasilikti vietoje ir pasiduoti ten kur randasi su visais ginklais, laivais.

Doenitz nusiuntė su įgaliojimais generolą Jodl į Reimsą, bandant išaiškinti Eisenhoweriui padėtį, kad kapituliacija liestų tik amerikoniškąjį sektorių. Jei Eisenhoweris nesutiks, kad būtų leista kapituliaciją daryti palaipsniui: pirma data kautynės sustos, bet būtų leista daliniams judėti. Antra data reikės galą judėti. Ir Doenitz norėjo išgauti didesnę laiko tarpą.

Gen. Eisenhoweris pasiliko prie savo pozicijos ir reikalavo tuojau pasirašyti visuotinas paliaubas. Pagaliau sutiko, kad dėl techniško sunkumų susisiekti su dalinių vadais, kautynių susta-dymo terminas būtų gegužės 9 d. 0 valanda. Tai buvo nedidelis laimėjimas, bet 48 valandos galėjo leisti perkelti iš rytų kuo daugiau kariuomenės į vakarus. Gegužės 7 d. 2 val. 41 min. ryto Jodl pasirašė kapituliaciją Reims se vienos mokyklos salėje, kur Eisenhoweris buvo įrengęs savo štabą. Kitas iškilmingas pasirašymas turėjo įvykti kitą dieną Berlyne, dalyvaujant anglams ir sovietams.

Tokiu būdu kautynės buvo nutrauktos gegužės 9 d. 0 val. Anglų sektoriuje Murviko miestelyje dar buvo leista nedidelei vokiečių sargybai pasilaikyti ginklų. Čia buvo įsitaisiusi naujoji Vokietijos vyriausybė su Doenitzu priešakyje. Bet gegužės 22 d. į Murviką atvyko sąjungininkų komisija, kuri Doenitzą, Friedeburgą ir Jodl iškviėtė pas save. Tai buvo ženklas, kad galas laisvei.

Komisijoje amerikietis Rooks pranešė, kad gen. Eisenhoweris su sovietų ir anglų pritarimu nutarė padaryti galą vokiečių naujai vyriausybei ir visus areštuoti. Jis paklausė Doenitzo, ar jis turįs ką dėl to pasakyti.

-- Bet kokie komentarai neretkalingi, -- šalta atsakė adm. Doenitz.

Ir visi buvo išvežti į kalėjimą. Vėliau Nuerembergo teisme Doenitz buvo nuteistas 10 metų kalėjimo.

Hitleris ir admiralas Doenitz, Vokietijos laivyno vadas.

ko bijoti ir balandžio 30 d. nuvyko. Himmleris jį privertęs paklausti, nes buvo aišku, kad jis vaizdavoši Hitlerio įpėdiniui. Prieš savaitę maršalas Goeringas, kuris iki tam laikui buvo tikruoju Hitlerio įpėdiniu, buvo nustumtas į šalį ir Himmleris automatiškai užėmė jo vietą. Jis galvojo, kad greitai bus pašauktas užimti aukščiausiąją vietą. Luebecko kareivinėse jis buvo apsuptas SS būriais ir matomai ruošėsi jiems duoti įsakymus dėl ateities.

Doenitz iš karto jo paklausė, ar jis bandęs siūlyti kapituliaciją. Himmleris atsakė, kad visi

nustebintas, Doenitz suprato, kad neturi nuo uždėtų pareigų atsisaulyti. Šitas paskyrimas keliom valandom prieš paskelbimą apie Hitlerio nusižudymą galėjo leisti jam užbaigti karą, kaip jis norėjo.

Kodėl Hitleris pasirinko Doenitzą, o ne ką kitą. Gal būtų jis prieš mirtį suprato, kad Vokietija turės kapituliuoti ir norėjo kad tą reikalą atliktų nepolitinis asmuo, arba jis galvojo, kad Doenitz tęs toliau karą.

Dabar Doenitzo svarbiausias uždavinys buvo išvengti visiško ir besąlyginio kapituliacijos, kurio reikalavo sąjungininkai. Jis norėjo tęsti kovą rytų fronte, kad kuo daugiau kariuomenės ir civilijų galėtų pasitraukti į vakarus ir pasiduoti anglams ir amerikiečiams.

Gegužės 1 dienai Doenitz į posėdį pakvietė maršalus Jodl ir Keitelį, nes norėjo būti smulkiai informuotas apie situaciją fronte. Kadangi Himmleris tikėjosi įpėdininkystės, kad neįvyktų skilimas dėl krašto vadovybės, reikėjo su juo išsiaiškinti, tad jis iškviėtė Himmlerį pas save į Ploen. Pradžioje Himmleris atsisakinėjo, bet pagaliau sutiko ir po vidurnakties jis atsisakė Doenitzo štabe lydimas šešių milžiniško ūgio SS. Bet Doenitzo taip pat nemažesni jūrininkai, ginkluoti iki galvos, liepė Himmlerio kūno sargams pasilikti prieškambarį. Doenitz pasikvietė Himmlerį į savo kabinetą ir po dokumentais ant stalo turėjo paruoštą revolvėrį, nes nežinojo kokia bus svečio reakcija. Jis ištiesė Himmleriui telegramą. Tas perskaitęs pabalą. Jis buvo nusteblintas. Tas reikė galą visokioms viltims. Kelias minutes jis tylėjo, kas Doenitzui pasirodė amžinybe. Paskui pasikėlė ir nusilenkęs pareiškė:

-- Aš tikiuos, kad jūs man leisite būti antruoju asmeniu jūsų valstybėje.

Doenitz atsakė, kad šio klausimo dabar negalima kelti ir gerą pusvalandį stengėsi tikinti. Pagaliau Himmleris sutiko su likimu ir atsisveikino. Doenitz lengviau atsikvėpė. Aišku, Himmleris

Amerikiečiai ir rusai, susitikę prie Elbės, džiaugėsi laimėjimais... Amerikiečių kariai šoko su raudonosios armijos "katiušomis", o amerikietės su "ivanais". Gi šią "brolystę" šventę iš medžio stebėjo Stalino ir Rooseveltto portretai.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Inž. Jonas Jurauskas sukaktuvininkas

1915 m. birželio mėn. 28 d. Vindeikių kaime, Musninkų valsč., Ukmergės apskrityje gimė Jonas Jurauskas. Tai duomenys, nuo kurių pradėti išeito mokslo istoriją: 1933 m. baigė Ukmergės gimnaziją, 1942 m. Vyt. Didž. Universiteto statybos fakultetą inžinieriaus laipsniu. Dirbo Lietūkyje statybos skyriaus vedėjo pareigose, išeivijoje Augsburgio Aukšt. techn. mokyklos vicedirektorius.

Visuomeninė veikla, jei žiūrėti vien tik į Liet. Enciklopedijos X tomo 156 psl. žymi profesinės organizacijos užimamą vietą valdybose ir tai, kad 1955 m. buvo ALT S-gos c. v. sekr. ir Kultūros Fondo valdybos narys.

Sustojant ir žvelgiant į inž. J. Jurauską visuomeninę veiklą, vien iš tų duomenų susidaro aiškus jojo kuklumo, labai šalto ir formalus prisistatymo vaizdas. O tuo tarpu naujasis Amerikos Lietuvių Taut. Sąjungos pirmininkas nėra nei toks šaltas, nei toks formalus, nei tokio kuklaus pristatymo objektyve tikras.

Iš tikrųjų, tai yra vienas iš tų nedaugelio t. v. "kietųjų profesijų" žmonių, kuris jau nuo studijų laikų "sirgo" visuomeninėmis "ligomis", sielėjosi jaunimo (ypač Korp! Neo-Lithuania) reikalais, pats mokinosi ir brendo tų įvykių sukūryje, kuriuose išaugo rimti ir apsisprendę visuomeniniai darbai vadovai. Profesija jam nebuvo pagrindiniu tikslu. Tai pragyvenimo šaltinis. Tai ne priežastis užsidaryti savame siaurame kieme.

Visų tų ypatybių nebereikia įrodinėti, matant

inž. Jona Jurauską Chicagos ALT vadovybėje, matant jį ALT S-gos pirmininku. Tai ne pripuolamai atitekę jam uždaviniai, kaip nepripuolamai savo eilėse jį matė okupacijų metu Lietuvoje Laisvės kovotojai savo pirmosiose gretose.

Jonas Jurauskas, teisingai ar ne, bene bus tas tipingas inžinieriaus - visuomenininko būdo žmogus. Veikia jis ne tam, kad jam reiktų garbės, dirba ne tam, kad reiktų kur toliau prasiveržti. Dirba, veikia jis tam, kad mato progą savo sveikai iniciatyvai, visuomeninio darbo patirčiai ir tinkamoms tam darbui būdo sąvokoms pritaikyti bendriems lietuvių reikalams, pradedant nuo tų organizacijų, kuriose jis randa sau tinkamų ir artimų bendradarbių ir kuriose jis mato, kad užsibrėžtas darbas gali būti įgyvendinti. Praktiškai iš profesijos, tiesus ir tvirtas savo įsitikinimuose ir principuose, J. Jurauskas niekad nesidrovės atvirai ir tiesiai tarti savo nuomonę, nesidrovės veikti taip, kad nuošalyje liks vienas kitas nepatenkintas jo tiesiu ir atviru būdu, bet jis savo tikslo sieks ir dirbs bendram, o ne siauros grupės, labai.

Inž. Jonas Jurauskas mini savo gyvenimo 50 metų sukaktį. Normalaus gyvenimo eigoje tas pusamžis gali žymėti ir daug ką, ir nieko. Aplinkybės gi taip lėmė, kad pasirinktas jaunose dienose tautinio darbo kelias neleido išsėti ant nuskintų profesijos laurų. Neišlepti jaunystės gyvenimo dienų rūpesčiai, pasirinkimas ne tik mokslo, bet ir visuomeninio auklėjimo-

PABALTIEČIAI BERLYNE MINĖJO BAISŪJŲ BIRŽELĮ

Vyt. Alseika

kiškai, be to, dažnu svečiu bei lietuvių paskaitų klausytoju buvo visai netoli gyvenęs senas "berlynietis" Mykolas Žilinskas. Po būvių metu į Europos Rūmus buvo atsilankiusios vietos lietuvių iš Hamburgio apylinkių berlyniečius aplankyti atskridusi Banevičienė.

Reikia pasakyti, kad nors pabaltiečiai sudarė apie pusę visų dalyvių, tačiau jie vyravo pranešimuose, diskusijose, jie suorganizavo ir įspūdingą "Vakarą ties židiniu", kurio metu Erik von Loewis su didele išraiška skaitė estų, latvių ir lietuvių prozos kūrinius vokiškai (publikos tarpe be kitų svečių, buvo ir Berlyne žinoma vyresnės kartos filmo aktorė Else Wagner).

Birželio 13 d. V. Berlyno konservatorijoje, dienos metu buvo surengtas minėjimas -- iškilminga akademija. Ji nebuvo įspūdinga publikos skaičiumi, bet svarbi tuo, kad pačiame miesto centre, arti spjgliuotų vielų sienos buvo iškelta Pabaltijos kraštų tragedija, priminta okupacija, nurodyta į Pabaltijo rusifikaciją bei kolonizavimą. To minėjimo nuopelnas priklauso Pabaltiečių Draugijai. Čia daug pastangų padėjo dr. A. Gerutis, V. Banaitis ir didelis lietuvių bičiulis, Stuttgarto radijono pareigūnas, muzikas dr. J. Dahmen. Be dr. A. Geručio kondensuoto įžangos žodžio apie padėtį Pabaltijų kalbėjo latvių politikas, iš Stockholmo atvykęs dr. Bruno Kalnins. Muzikinę dalį išpildė konservatorijos styginis kvartetas, pradžioje atlikęs Naujajai "Svajonę", vėliau Balsio, Gaižausko ir Gruodžio kūrinius. Kita proga Europos Rūmuose rečitavęs pabaltiečių poeziją Erik von Loewis konservatorijoje skaitė estų, latvių, lietuvių poetų kūrybą. Iš lietuvių jis skaitė Maironį ir St. Santvarą "Lopšinę". Minėjimas baigtas sugrojanč trijų Pabaltijos tautų himnus.

Iš tikrųjų, toks minėjimas -- ir Vak. Berlyne -- buvo savotiška, prasminga ir vieninga pabaltiečių demonstracija, kurią paminėjo ir vietos didieji dienraščiai. Anksčiau buvo kalbama, kad būsianti surengta ir spaudos konferencija -- bet ji neįvyko.

Europos Rūmuose vykusio konferencija teikė puikią medžiagą ne tik spaudai -- dienraščiams, bet ir akademiniams žurnalams. Visi referatai buvo aukšto lygio ir malonu pažymėti, kad pabaltiečių paskaitos buvo vienos stipriausių ir sukėlusios daug diskusijų. Kaip ir reikėjo tikėtis, pirmąją paskaitą buvo berlynietis, senato pareigūno H. Lummer pranešimas apie Berlyno vaidmenį, toliau sekė prof. dr. W. Grotian paskaita apie tikruosius ar tariamus pasikeitimus sovietų valdomoje Rytų ir Vidurio Europoje, H. Beske (iš Hannoverio) referatas apie kontaktus su Rytais, Laisvojo universiteto V. Berlyno dėstytojo dr. W. Foerster apie tikrąją politiką Vakarų ir Rytų Europoje (Bendroji Europos Rinka ir Comecon), be to, iš Koelnio E. Seiter kalbėjo apie Europos apjungimą ir komunistų laikyseną.

Iš pabaltiečių ypatingai aktua-

li bei svarbi buvo dr. B. Kalnins paskaita "Dabartinė padėtis Pabaltijy ir kontaktų galimybės" (referatas, su kai kuriais pakeltimais, pakartotas publikai birželio 13 d. konservatorijoje įvykusiame minėjime). Ji sukėlė nemažą diskusiją.

Iš lietuvių kalbėjo dr. A. Gerutis apie "Europinio apjungimo politines perspektyvas, ypatingai atsižvelgiant į Pabaltiją", o Val-

teris Banaitis apie Sovietų S-gos tikrąją politiką Pabaltijo kraštuose. Pabaigai pažymėtina, kad dr. A. Geručius išvykęs iš Berlyno, jis susilaukė malonios staigmenos -- jo straipsnis apie Pabaltijo okupaciją ir likimą paskelbtas įtakingo "Neue Zuercher Zeitung" antrame puslapy, drauge su svarbiausiomis tarptautinės politikos žiniomis. Šis "išbrovimas" į pasaulinę spaudą laikytinas dideliu lietuvių bei visų pabaltiečių laimėjimu siekiant savo kraštų laisvės.

PAVERGTŲJŲ SEIMAS PRIMENA PABALTIJOS BYLĄ

Ryšium su Sovietų Sąjungos agresija prieš Pabaltijo valstybes ir su Pabaltijo valstybių laisvės kovų 25-rių metų sukaktim, Pavergtųjų Tautų Seimas birželio 17 išsiuntinėjo Jungtinių Tautų nariams, laisvojo pasaulio vyriausybėms ir spaudai tokio turinio pareiškimą:

Prieš 25-rius metus, 1940 birželio 15, 17, sovietų kariuomenė įsiveržė į Estiją, Latviją ir Lietuvą. Tuo veiksmu Sovietų Sąjunga, vykdydama Molotovo-Ribbentropo slaptaįjį susitarimą pasidalinti Pabaltijo valstybes ir Lenkiją, sulaužė sutartį Pabaltijo kraštais savo pasirašytąsias taikos ir nepuolimo sutartis. Buvusios laisvos ir klestinčios Pabaltijo valstybės buvo prievarta įjungtos į kolonijinę sovietų imperiją.

Kaip ir vadinamuose satelitinuose kraštuose, sovietiniams prispaudėjams bei Maskvos statytiniams nepavyko palaužti pavergtųjų estų, latvių ir lietuvių pasipriešinimo dvasios. Viešais sukilimais ir partizanine kova praėjusiame dešimtmetyje ir pasyvia rezistencija šiandien Pabaltijo tautos savo kovą už laisvę tębtėsia.

Pabaltijo valstybių byla, lygiai kaip ir kitų sovietų pavergtųjų tautų bylos, tėra dalis antrojo pasaulinio karo neišspręstų klausimų, reikalaujančių skubaus sprendimo sutinkamai su perkarą ir po karo Sovietų Sąjungos ir Vakarų galybių padarytais pažadais bei iškilmingais įsipareigojimais, o taip pat sutinkamai su Jungtinių Tautų nuostatais ir visuotinai pripažinta apsisprendimo teise. Todėl Estijos, Latvijos ir Lietuvos byla priklauso tarptautinių konferencijų ir Jungtinių Tautų darbotvarkėi.

Betarpiška laisvojo pasaulio politinė ir diplomatinė parama pavergtosioms Pabaltijo tautoms yra ypačiai skubi šiandieną dėl nesilaikančio rusinimo bei sovietinio. Pabaltijo kraštams yra pa-

neigtos net išviršinės apraiškos nepriklausomybės, o sovietų okupacinė valdžia skubina kolonizavimo vyksmą.

Komunistinės priespaudos dešimtmėčiai Rytų ir Vidurio Europoje išugdė naują pavergtųjų tautų solidarumo dvasią. Estai, latviai ir lietuviai savo kovoje šiandien nevieni. Jie turi Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos simpatijas, supratimą ir moralinę paramą. Pavergtųjų Europos tautų valios ir siekių vienybė yra galinga jėga kelyje į laisvą Europą, apsijungusią savo natūraliose ribose -- Europą, kuri neįsivaizduojama be laisvos Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

TARPTAUTINĖS ŽMOGAUS TEISIŲ LYGOS PRIĖMIMAS

Tarptautinė Žmogaus Teisių Lyga yra Jungtinių Tautų patarėjas ir tuo titulu yra pasiūlysi Jungtinių Tautų kolonializmui likviduoti komisijai pradėti Sovietų Sąjungos kolonializmo bylą. Birželio 16 Lyga suruošė Jungtinių Tautų pilnates pirmininkui Filipinų, Ganos, Indijos, Liberijos ambasadoriams prie JT ir JT pasekretoriui priėmimą. Jame kaip Lygos vadovybės vienas narių dalyvavo ir Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas ir turėjo progą priėmimo dalyvių supažindinti su Lietuvos padėtimi. Idomus faktas, kad jie pasirodė gana gerai su Lietuvos byla susipažinę, neišskiriant nė pastarųjų New York Times ir New York Herald Tribune pasisakymų dėl Pabaltijo valstybių.

Prieš ketelį dienų LLK pirmininkas Sidzikauskas buvo susitikęs su Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijos pirmininku Chilės Ambasadorium prie JT ir jam taip pat išdėstė Pabaltijo valstybių bylą. (Elta)

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš tragiškų pergyvenimų Sibire jau išėjo lietuviškąja laida.

KAINA 3 DOL. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupyti nerėikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

Neišsemti ir neižiūrėti lobiai

"Pirmoji pradalgė", lyg ir praejusiu metų užsienio lietuvių literatūros metraštis, kaip atrodo, dar nebus greit užmiršta. Dėl jos jau matyti atbalsių įvairioje spaudoje, ir tatau kalba josios naujai. Aišku, pagal gerą lietuvišką būdą pirmiausia joje ieškome, kas bloga ir ko dar ten trūksta, o paskui, sąžinei pradėjus graužti, dailomės teigiamybių ir giname pradalgės derlių.

Ašai irgi, kaip lietuvis, radau ten trūkumų ir sauja derliaus. Deja, anąkart rašydamas Dirvoje, ne visus trūkumus suminėjau. Vieną labai didelį beveik pamiršau: tai almanacho išvaizda, popieris, formatas, viršelis. Aną dieną susitinku Juozą Švaistą, ir jis tuoj su skausmu guodžiasi. Na, toks jau metraščių netikėtas formatas, toks jau keistas viršelis, ir raidės ne dailininko papieštos, o mašininės... Na, ir popieris tokios pigios rūšies, - pridėjau su savo skausmu.

Taip man Švaistas ir priminė ei be naujų trūkumų. Turėjau sutikti. Bet argi redaktorius ir leidėjai čia kalti? Ką jie patys vien ten Anglijoje padarys? Iš ko? Juk redaktorius Barėnas rašytojus greitosiomis sukvietė, paraižinui surikiavo, išleidimą suorganizavo, korektūras ištaisė. Bet jeigu toks formatas, toks kuklus popieris ir dar kuklesnis viršelis, tai juk tik dėlto, kad didžioji skaitytojų masė Amerikoje yra irgi labai kukli, ir čia lietuviai tokie vargšai, taip nubiednėję, galo su galu nebesuveda, beveik badauja, alkanai ir nudrįsę vaikščioja, o per klaurus stogus vanduo, lietui užėjus, varva...

Tai iš kur jie begalės knygą pirkti ar iš viso rūpintis, kad ta knyga turėtų iš ko gražiau atrodyti ir pipieris būtų geresnis. Juk dažų negersi, popierio neužkasi, knygos į banko seifą nepadėsi, ir kaip pagalvė ji per kietą. Nebent gera žmona turėtų kuo į galvą paleisti blogam vyrui. Kai lietuviška lėkštė ar stiklinis indas, tai tas dužta ir šukės veidą sužeidžia, - paskui tik išlaidos gydymuisi. O tvok su stora knyga, tai smūgis bus kaip reikiant, bet nebus šukių ir bėdos.

☆

Draugo šeštadienio priedo (Nr. 137) Pradalgės kritikas, kaip tikras lietuvis, irgi surado įvairių trūkumų, o vieną kitą visai tokį pat, kaip mano. Bet kadangi jis, matyt, yra pilnesnis lietuvis, tai jis pasirūpino pilniau ir Pradalgę apginti. Metraštyje taip pat pasigedamas kai kurių mūsų ryškiesnių autorių, aš vis dėlto buvau gavęs spūdį, kad Pirmoji Pradalgė pateikia gana tikslų ir būdingą mūsų grožinės literatūros vaizdą užsienyje - formų, nuotaikų ir dvasios atžvilgiais. Ne, atsako Draugo kritikas, Pradalgėje dar nedalyvauja vi-

sa eilė mūsų stiprių rašytojų, ir todėl ji "toli gražu neišsemia mūsų žionišką literatūrą išugdyto ir sukaupto lobiai". Tai tiesa, tik manyčiau, kad joks metraštis niekada ir neišsemis "viso lobiai", nes tada būtų biblioteka, o ne pradalgė, ypač pirmoji. Metraštis turi tikslą ir yra įdomesnis tada, kada jis semia, kas yra dabar, kas nauja tais metais, o ne tiek, kas praityje buvo išugdyta ir sukaupta.

O koks dvasios lobiai yra sukaupias ir išugdytas, tai man rodos, rupiai kalbant, šis 33 rašytojų metraštis gana tiksliai ir būdingai atšvietė: - ramuma, atoslūgis, o gal ir nuovargis. Vaizdingiau sakant, be maistų ir revoliucijų, be patetikos ir be liepsnojančių ugnių aukštai iškeltuose kuoruose. Ar tai gerai ar blogai, aš dar ne nemėginau aiškintis. Bet negi dar reikėtų daug aiškinti, kada vos prieš kelis metus pas mus buvo kilęs toks triukšmingas sąjūdis, jog pagaliau reikia pasipriešinti kultūriniam ir smūkiui? Argi dar reikia įrodinėti, kad dėl tuzino objektyvių priežasčių mes dabar negyvename kilimo ir veržumo gadinėje, mūsų kuorai neliepsnoja ugnimis ir bendras išėivijos dvasinis nuovargis dar atsispiriamas ir retais atvejais sudrumsčiamas tik herojiškomis pavienių individų žiejirbomis?

Tatai normalu, ir todėl nėra būtino reikalo bijotis tiesiai pažiūrėti gyvenimui į veidą, guodžiantis, jog tatai, girdi, neišsemia mūsų išugdyto ir sukaupto lobiai.

Geras lobiai vaidmuo yra tada, kada jis sukasi, cirkuliuoja, naujus lobius gamina, o ne kuomet jis turi gulėti užslėptas rūsyje ar banke, už kurį net nuošimčių niekas nemoka.

☆

Bet jau aiškų nepasitenkinimą Draugo kritikas K. Priešpylis rodo dėl mano užuominų apie "maištus" ir "staigiančius vėjus".

Nėra bloga, o tik gal naudinga, kad jis taip nori pilti prieš. Nėra labai gera gal tik tai, kai rašto diskusijoje naudojamas slapvardis prieš tikrą pavardę pasirašantį. Tai rodo atsakomybės stoką ar gal saviimi nepasitikėjimą. Kiekvieno atveju žurnalistikoje tai kažkodėl laikoma gero skonio ir etikos trūkumu, kam rodos ypač turėtų būti jautri katalikiško laikraščio redakcija.

Žinoma, neneigsiu ir savo ydos, galvojęs, jog nebereikia specialiai pabrėžti, kad keletas mano išsireiškimų suprastini simbole, perkeltine prasme, kaip pvz. pasigedimas mūsų tremties literatūroje audrų ir staigiančių vėjų, demoniškų gelmių ar dieviškų žaibavimų.

BRONYS RAILA

Ponas Priešpylis už tai manir užpila: girdi, vargu tai teisinga, nes "dideli dalykai pasidaro literatūroje dažnai ir beto triukšmo. O triukšmadarių pėdsakai po labai trumpo laiko neretai lieka beveik neižiūrėti, kaip ir kadaise Bronio Railos jaunystėje per jėgą forsuotos triukšmingosios manieros".

Kad mano jaunystės triukšmingosios manieros beveik neižiūrėtos, tai iš to niekam nuostolio nebūtu. Mano talento lobiai niekada nebuvo taip susikaupę ir išugdyti, kaip dabartinių literatų, ir man greit nusibodo menkus eilėraščių rašyti. Bet tie sąjūdžiai, kuriuose praėjo mano jaunystė, su staigiančiais vėjais, audromis ir maištais literatūroje ar literatūros vardu, liko arba bent davė gana aiškių pasėkų. Jie nebuvo veltui ir jiems įžinėti nereikia mikroskopo. Žinoma, Draugo redakcijoje galima juos ignoruoti, dėl to karūna niekam nenukris nuo galvos, bet gyvenime jie buvo, o kai kurie ir tebėra.

☆

Kalbėdamas apie metraštyje sudėtą mūsų naująją prozą ir ypač poeziją, aš ne veltui pastebėjau, kad formos požiūriu dar nenuėta nė žingsnio toliau, ką jau prieš 40 metų buvo praplėšę "Keturi Vėjai".

Ši grupė niekad nemokėjo ir nenorėjo varyti propagandos apie save, bet ji buvo mūsų literatūros raidoje ir audra, ir staigiančios vėjas, ir tikras maištas. Daugumas pirmųjų revoliucionierių nėra laimingi ir ilgai gyvi, nes revoliucijos beveik visada surija savo vaikus. Po to, ateina kiti, kurie pasinaudoja pralaužtais lėdais, toliau tęsia, įvairina, papildo. O tada įpėdiniai įgana išdidumo ir jau "nebežiūri", kieno vaikai jie buvo. Tik anūkai, kaip paprastai, dar vėliau pradeda su-

vokti visą dalykų raidą, nes jau gali pažvelgti iš platesnio akiračio.

Dar aiškesnis dalykas būtų su "Trečiu Frontu", kuris buvo iš dalies literatūrinis, iš dalies socialinių idėjų sąjūdis, kur įtilpo ir mano keli "maištingi" jaunystės akimirksniai. Šiandien Draugo kritikas tų "forsuotų triukšmingųjų manierų" beveik nebežiūri, ir dėl to manneskauda. Bet tegu jis pasidairo anapus geležinės uždangos... Ten anos "audros", "staigianti vėjai", "triukšmingosios manieros" dabar yra sovietinės lietuvių literatūros pagrindinė klasika. Mažiausiu keliolika tos grupės asmenų sukūrė "tarybinės lietuvių literatūros" pagrindus, kuriems skiriamas daug vietos jų literatūros istorijoje ir apie ką laikas nuo laiko išleidžiamos jau naujų sovietinių kritikų knygos. Visa tai buvo pasiekta su komunistinės Rusijos kariuomenės, policijos ir kompartijos pagalba, - bet buvo pasiekta.

Jei komunistinė santvarka ten išliktų dar per naujus dešimtmečius, išliks ir ta "maištų" ir "staigiančių vėjų" literatūra, kol ji pasidarys nebeįdomiai konservatyvi ir reakcinė (ir jau tokia darosi). Jei lietuvių tautos branduolyje išliks ir taps vyraujanti vienos ar kitos formos socialistinė santvarka ir pasaulėžiūra, ši literatūra taip pat ilgai išliks kaip klasika, neižiūrint, kad priešpyliai jos ir neižiūrėtų.

Bet leiskite pabaigoje smagiau pajuokauti. Jeigu nebūčiau nustojęs triukšmingomis manieromis eiles rašyti ir būčiau radęs galima nueiti tuo keliu, kuriuo nuėjo Draugo įžymaus bendradarbio beveik į šventąsias pakeltoji Salomėja Nėris, tai šią dieną sovietijoje tikriausiai būčiau gerai įžiūrimas ir laikomas proletarinės literatūros klasiką, visai neatsižvelgiant į talentą, nes ten yra geras kiekvienas skribomanas, jeigu jis tik yra "mūsų", kaip lygiai puoselėjamas dabar čia ir dažnas Draugo skribomanas, jeigu tik yra "mūsų".

Emils Skujenieks prisimenant

EMILS SKUJENIEKS (g. 1903 VI, 26 Bauskėje), lietuvių rašytojas ir didelis lietuvių - latvių vienybės puoselėtojas, abiejų tautų kultūrinių laimėjimų iškėlėjas, buvo palaidotas Clevelande birželio 15 d.

Gimnaziją lankė Bauskėje, 1922-28 gyveno Lietuvoje, kur mokytavojavo Biržų aps. ir atliko karinę prievolę 1 pėst. D.L.K. Gedimino pulke Ukmergėje. Po 1928 apsigyveno Rygoje, kur dirbo įvairių laikraščių ir žurnalų redakcijose bei knygų leidyklose. 1944 pasitraukė į Vakarų, 1950 atvyko į JAV ir apsigyveno Clevelande. Lietuvių spaudoje pradėjo rašyti 1922. Nuo 1939 yra lietuvių rašytojų d-jos narys.

S. kūryba: novelių ir apysakų rinkiniai Sikas klumes 1946, Sudrablapsa 1948 (titulinė novelė H. Nagio išversta į lietuvių k. 1953), Gredzens 1951, poema Bethovena Žiemassvetki 1948, vaikams Kai Tutinš un Rūtina ciemos brauca 1936, Visi savus darbus dara 1946. Be to, turėjo parašęs 4 scenos veikalus, kurių du drauge yra išversti lietuviškai (Dirigentas 1947 ir Nežiūrėk atgal 1953). Daug eilėraščių ir smulkesnių prozos kūrinių skelbta lietuvių ir lietuvių periodikoje; apie 20 radijo veikalų; lietuvių spaudoje str. apie Krėvę, Putiną, Nėrį, Grušą ir kt.; daug str. Latvijos, Lietuvos, Amerikos liet.

laikraščiuose bei žurnaluose literatūriniais, kultūriniais ir visuomeniniais (ypač lietuvių lietuvių vienybės) klausimais, recenzijų, fejtonų (spv. prof. Bloknas, Skaramušas ir kt.). Taip pat gausūs S. vertimai: apie 20 vokiečių, anglų ir rusų autorių (A. Puškino, J. Londono, B. Traveno, M. Twaino ir kt.) vertimų; 19 įvairių autorių lietuviškai ir lietuviškai išversti scenos veikalai; apie 15 romanų laikraščiuose atkarpose, eilė smulkesnių vertimų periodikoje. Ypač S. daug nusipelnė lietuvių autorių vertimais į lietuvių kalbą. Jo išversti romanai: V. Ramono Kryžiai ir Dulks raudonam saulėleidy, R. Spalio Gatvės berniuko nuotykių ir Ant ribos, scenos veikalai: S.

Čiurlionienės Dvylika brolių, Aušros sūnūs ir Pinigėliai, V. Krėvės žentas, P. Vaičiūno Naujieji žmonės, Aukso žaismas ir Nuodėmingas angelas, B. Sruogos Mišino paunksmė, V. Alanto Buhalterijos klaida. Be šių veikalų, lietuvių periodikoje yra vertės beveik visų žymesnių liet. rašytojų poezijos ir trumpesnių prozos kūrinių. 1944 atliktas Donelaičio Metų vertimo rankraštis žuvo, liko tik keli fragmentai. Taip pat lietuviškai periodikoje skelbė lietuvių poezijos ir prozos vertimų; išvertęs į lietuvių k. šiuos scenos veikalus: L. Fodor Brandos atestatai; G.B. Shaw Šokolado karvelė, A. Marai Paskutinį nuotykį.

Vokietijoje buvo laikraščiu Trinda, Vėstnesis ir Apskats red. Nuo pat Latvių - lietuvių vienybės atkūrimo tremty centro v-bos narys, nuo 1936 LLV garbės narys. Nuo 1910 darbuojasi lietuvių ir lietuvių mėgėjų scenoje, o Clevelando lietuvių Vaidilos teatre nuo pat jo įsikūrimo. Vokietijoje vedė LLV spaudos biurą, kuristikė informaciją Š. ir P. Amerikos lietuvių laikraščiams.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVIŲ DIENOS -- gegužės mėn. nr. -- skirtas daugiau - mažiau Čiurlionio Ansamblio 25 m. sukakčiai atžymėti. Viršelyje Ansamblio vadovo muz. A. Mikulskio paveikslas. Turinyje -- Ansamblio bendri vaizdai ir straipsniai, nušviečią šio mūsų tautinio meno - liaudies dainos ir kančių muzikos kelią į didelės reikšmės lietuvių kultūros reprezentacijos laimėjimus.

LAIŠKAI LIETUVIAMS -- 6 nr. (birželis) -- meniškoms A. Kezio SJ, foto nuotraukomis iliustruotas žurnalas, kas kart giliau kas kart nuodugniau nagrinėjąs tautinės šėimos, moralės, kultūros problemas.

Leidžia Tėvai Jezuitai Chicagoje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac	5th 4.59	5. Zubrovka 100 proof	5th 4.75
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P.	5th 4.89	6. Napoleon Imp. French Vermouth	5th 1.19
3. Armagnac Imp. French Brandy	5th 4.39	7. Bordeaux French Wine	5th 0.98
4. Riccadonna Vermouth 30 oz.	Bott. 1.29		

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

KELIONĖ Į NIEKUR

Novelė

(12)

— Vytautai, Vytautai! Koks iš tavęs bus rašytojas, jei tu mano paprasčiausios kalbos nesupranti? Niekas nesako tau apsigyventi kaime, niekas tau nesako mesti mokslą. Aš tik sakau, kad žmonėms pažinti reikia prie jų priartėti natūraliu būdu. Kad galėtume suprasti, ką reiškia rytojaus baimė, turi pirma sužinoti, kokio rytojaus reikia bijoti. Kad galėtumei nagrinėti nusivylimą, turi suprasti kitų lūkesčius ir svajones. Šito bloknoto pagalba neatsieksi.

Klausausi juodviečių kalbos ir pats nenoriu kalbėti. Vaikštome laukais ir pievomis, kartais sustabdomi klebono tai piemeniui paparti, tai su šieną grėbiančia moterimi pakalbėti, tai tarp delnų rugio varpą sutrinti...

— Kodėl, jūs, Steponai, šiandieną toks nekaltas? — kreipiasi klebonas į mane. Aš nenoriu kalbėti, tik nenuostojamai klausytis ir iš jo paprastų žodžių mokyti gyvenimo išminties. Turtinga jo dvasia, o jo įsitikinimai gyvi ant nesugriauamo pamato. Jis ne dažnai mini žodį, "Dievas". Jis yra ir "didysis Dailininkas" ir "Gyvybės Šaltinis", bet Jis yra visur ir visada.

— Atleiskite, kad tyliu, bet man įdomu tamstos klausytis.

— Nesijuokite iš manęs, seno nemokšos. Aš taip senai nesu iškėlęs kojos iš čia ir senai nesu kalbėjęs tokio-

mis temomis, kaip paskutiniu metu, tat imu pasimesti. Ir man kartais reikalinga išsikalbėti. O kam gi aš apie meną galėčiau kalbėti, ar apie tautosakos turtų rinkimą? Dobilėliams ar karvutėms?

Juokiamės visi trys.

— Aš net nemanau, kad esu savo patarimuose teisingas, ypatingai kas liečia knygų rašymą. Greičiausiai, kad Vytautas ir be mano pagalbos pajėgs parašyti eilę knygų ir išgarsinti Sudintų vardą. Ar ne tiesa, Vytautai? Tik patį pirmą egzempliorių atsiųsi man su autografu.

— Dėde, aš jūsų patarimų nesikratau, tik mes kartais vienas kito nesuprantame.

— Taip, taip; tai amžina tragedija tarp dviejų skirtingų kartų. Nesuprantame! Geriau sakyk, nenorime suprasti, nes esame įsitikinę, kad tik mūsų galvojimas yra teisingas. Tikime, kad keičiasi amžinosios vertybės ir kas šventa vienai kartai, rodosi juokinga kitai. Bet amžius padaro savo. Vėliau ar anksčiau, kai susidursi su nauja, dar negimusia karta, ir jie tavęs, atrodys, nesupras, grįši tada prie to, kas yra amžina ir pastovu, ir piktinsies naujosios generacijos klaidomis.

— Sutinku aš čia su jumis, klebone, — įsiterpiu. Diskutuojuame toliau. Klebonas darosi melancholiškas.

— ...jūs, jauni žmonės, esate mano kontaktas su taip sparčiai pirmyn žengiančiu pasauliu. Mano visas žinojimas ribojasi pasenusiais laikraščiais ir pernykščiais žurnalais, o tuo būdu neįmanoma pajusti tikro gyvenimo pulso... kaip neįmanoma žodžiais nupasakoti Čiurlionio paveikslų turinio ar paaiškinti smuiko verkimo garsą...

— susimąsto parugėje sustojęs klebonas. Į toli žiūrinčiose akyse spindi ramus ilgesys, be skausmo, be pavydo, susitaikinime su Viešpaties valia. — Reikinei kontempliacijai man čia nieko netruksta, gyvenant taip arti nuostabiųjų Dievo kūrinių. Čia jokia dirbtina siena neskiria manęs nuo paprasto, atviro nuodėmingo žmogaus, nuo juodžemio kvapo, nuo grūdo augimo...

Aš žinau, kad jam visai kitoks žolės žalumas ar rugio varpos geltonumas, negu man. Kiekviena žolėlė — tai Dievo kvėpavimo įrodymas, o man tik forma spektro spalvoms įsikūnyti. Aš bandau į aplinką žiūrėti naujomis akimis. Tolsta nuo manęs garsusis Steponas Gailius, kadaise buvęs didmiesčių pažiba, kuriam garso ir pasisekimo pavydėjo didieji meno pasaulio šulai ir už kurio portretus buvo mokamos pasakiškos kainos, kurio vardas buvo žinomas kiekvienam geresnės meno galerijos sargui. Dabar jaučiuosi menkesnis už pakelės akmenį, už pilką dulkę dobilo lape. Norėčiau žodžiais paversti savo mintis, bet kas manęs išklausa? Kas nuims nuo manęs mano nuodėmingos paslapties našta?

Erika, Erika, kodėl tu ne šalia manęs?

— Viskas čia žemėje turi griežtą paskirtį, — tęsia toliau klebonas. — Tik kartais žmogus nesugeba surasti savo vietos gyvenime, nes, besiblaškydamas, nesukuria tvirtų pagrindų savo dvasios ugdymui; pagaliau, net neranda reikalo. Katastrofos atveju tokie žmonės lengvai pasimeta, ir patys susikuria sau pragarą žemėje.

— Jei pritaikintumėte man, tai greičiausiai turėtų būti religinio gyvenimo trūkumas, kurį tamsta turėjote pastebėti. Aš esu nutoles nuo bažnyčios, — staiga pradėdu reaguoti į klebono kalbą su tam tikru pasitenkinimu, kad štai pasirodys kiekvienu momentu siauras apštalavimo tendencingumas, kylantis iš noro išganyti kiekvieną sielą, kad ir to išganymo neieškanti. Norėčiau pajėgti pasipriešinti jo begaliniam asmenų magnetizmui, bet tai galėčiau padaryti tik tada, kai jis nusileis prie kasdieninio žmogaus menkystės lygio. Aš norėčiau, kad jis išsautų manyje pašaipą ar pasipiktinimą; aš norėčiau, kad jis bandytų mane "atversti", knistis mano dvasios užkampuose, klausinėti mane... Tada galėčiau skubiai iškelti, dar labiau nutoles nuo žmogaus ir dar vienišesnis.

(Bus daugiau)

Sesuo M. Mercedes

Nukryžiuotasis

VIENUOLĖS DAILININKĖS PARODA CHICAGOJE

Vienintelė Amerikoje vienuolė gavusi Meno Institute Chicagoje Magistro laipsnį su aukščiausiu Garbės Atžymėjimu, yra lietuvaitė Kazimierietė sesuo Marija Mercedes. Mums lietu-

viams pasididžiavimas ir garbė, kad mūsų tautietė kopija į dailės meno viršūnes. Tuo labiau džiugu, kad sesuo M. Mercedes visur pasisako esanti lietuvaitė ir be to, puikiai kalba

lietuviškai.

Reikia stebėtis, iš kur sesuo M. Mercedes atlikdama savo pareigą kaip vienuolė, ir studijuodama, rado laiko sukurti tiek daug darbų.

Iki šiol jos darbai tik su mažomis išimtimis buvo uždaryti už vienuolyno sienų. "69" Meno galerijos įsteigėjas Stasys Orentas, prieš apsilankydamas vienuolyne, buvo galvojęs, ant niūrių vienuolyno sienų matyti tik klasiškų darbų, bet nustebęs pamatęs sesers M. Mercedes spalvingus moderniojo meno (abstrakto) kūrinius, kurie švietė vienuolyno koridoriuose ir klasėse. Ir vienuolynas tada jau atrodė ne vienuolynu, bet moderniojo meno galerija, po kurią sukinėjosi tik vienuolės ir jaunosios vienuolyno auklėtinės.

Sesuo M. Mercedes yra abstrakcinio meno atstovė, bet jos darbai, ir aliejus ir akvarelė, tiek technika tiek spalvomis skiriasi nuo kitų, jau mums matytų abstraktistų. Nesvetima jai ir grafika. Jos grafikos darbai irgi saviti.

Aliejaus darbai, tiesiog, žavėtinai. Nemažas skaičius kūrinių didelio formato, beveik prilygsta

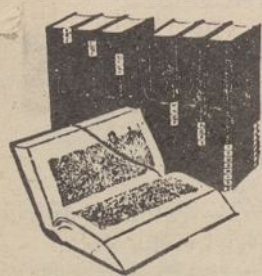

Dailininkė sesuo Marija Mercedes.

Sesuo M. Mercedes

Paskutinioji vakariinė

DIRVOS PRENUMERATORIAMS PUIKI PROGA ĮSIGYTI AR PADOVANOTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

TIK TRUMPAM LAIKOTARPIUI Vilties leidykla suteikia progą Dirvos prenumeratoriams papigintai įsigyti šiuos rašytojų leidinius:

Vinco Ramono — DAILININKAS RAUBA — novelės — pardavimo kaina \$3.00
Alės Rūtos — KELIAS Į KAIRĘ — premijuotas romanas\$3.00
R. Spalio — ALMA MATER — romanas\$5.00
B. Armonienės — PALIK AŠARAS MASKVOJE — atsiminimai iš Sibiro \$3.00

VISAS 4 KNYGAS PERKANT AR UŽSAKANT IŠ KARTO, MOKATE TIK 10 DOLERIŲ!

Įsidėmėkite, ta nuolaida naudojasi tik Dirvos prenumeratoriai, perką ar užsisaką nurodytas knygas per Dirvą. Be to, toji nepaprastai didelė nuolaida veiks tik labai ribotą laiką.

Patartina paskubėti ir išvardintąsias knygas skubiai įsigyti ar užsisakyti paštu, siunčiant čekį ar pašto perlaidą **DIRVAI, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.**

Ta proga per Dirvą patariame paskubėti įsigyti:

A. Merkelio — ANTANAS SMETONA — monografija — kaina\$12.50
LAISVĖS KOVŲ DAINOS\$ 5.00
B. Armonienės — LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW (angl. laida)\$ 3.95
K. Almeno — UPĖ Į RYTUS, UPĖ Į ŠIAURĘ (2 d. romanas) tomas po\$ 3.00
A. Mackaus — CHAPEL B — poezija\$ 3.00
J. Mikuckis — DERLIAUS VAINIKAS — poezija\$ 4.00
B. Railos — IŠ PASKENDUSIO PASAULIO\$ 5.00
B. Railos — TAMSIAUSIA PRIEŠ AUSRĄ\$ 5.00

Visa eilė kitų lietuviškų knygų. Teiraukitės!

Taip atrodo Chicagoje naujai atsidadariusioji S. Orento vadovaujama 69 Meno Galerija.

V. Noreikos nuotrauka

dydžiu dail. Vyt. Kasiulio trims didiesiems darbams, kuriuos neseniai matėme Čiurlionio Galerijoje. Visuose sesers M. Mercedes kūriniuose spalvos yra tokios užburiančios, kad pasilieka pasamonėje labai, labai ilgai.

Nemažas skaičius, tiek aliejaus, tiek akvarelės darbų yra religinio pobūdžio. Paminėtini: Kristus maldykoje, paskutinė vakariinė, nukryžiuotasis, prisikėlimas ir k.

Gavus leidimą sesers M. Mercedes darbus pristatyti visuomenei, daugiau kaip 30 jos darbų jau yra išstatyta "69" Meno Galerijoje Chicagoje.

Visuotina jos darbų paroda numatoma po vasaros atostogų. Įvertinimas priklausys dailės meno kritikams.

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJĄ

VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
ĮVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAIČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

STUDENTŲ VARGAI MUENCHENE

Žibutė Vykintaitė

Netoli kalnų ir ežerų, Bavarijos viduryje, "didmiestyje su širdimi", kaip bavarai savo gražų miestą Muencheną vadina, suskrenda kas semestrą apie 40,000 studentų. Vieni viliojami kalnų, nes žiemos metu gali pasididinti, kiti ežerų, nes gali vasarą paburiuoti ir savo prakaitą nuplauti, tretieji studentų kultūros centro švabingo, kur splegia džazas per naktis arba dėl teatrų ir koncertų. Bet, aplamai paėmus, dauguma kolegų jungia arba moka sujungti gamtą, malonumus, kultūrą ir studijas į tinkamą darną.

Muenchene galima viską studijuoti. Čia yra senas ir tradicijų kupinas universitetas, žinoma Vokietijoje aukštoji technikos mokykla, muzikos konservatorija, garsi meno akademija ir visoklausių kalbų institutų. Tie 40,000 studentų išsibarsto po įvairias aukštesnias mokyklas. Universitete šį žiemos semestrą studijavo 22,593 studentai. Filosofijos fakultete buvo daugiausia studentų -- 6282. Kalbų ir literatūros sritys pritraukia neapsakomą skaičių. Kiti studijuoja filosofiją, teatro, žurnalistikos, muzikos mokslą arba retorikos meną. Bet šiose srityse labai maža yra tokių, kurie tais dalykais iš esmės domisi. Juos ant pirštų galima suskaičiuoti. Muencheno universitete laksto 3717 medikų, kurių dalis bus gydytojai, vėliau gydys kitų sričių akademikus, daugys jų šonkaulius arba chirurginiu peiliu pliaustys. 4427 ekonomistai svajoja, kaip jie valdys bankus ir įmones ar Erhardo kėdėn atsisės... Nedidelė dalis tų, kurie gyvulių gydys (mat, su gyvuliais modernieji studentai nebeporinori turėti reikalų), dar mažiau fizikos, biologijos, matematikos ir chemijos studentų. Ir tik 621 teologas, kurie mūsų sielas ganytų, Dievo avinėlius, atrodė, nelengva šiais laikais ganyti... Svetimtaučių -- juodų, geltonų, raudonų ir baltų -- iš įvairiausių kraštų ir kolonijų yra 1676. Šitame būryje auditorijos suolis trina ir 6 lietuviai. Tai nedidelis skaičius, bet, turint galvoje, kad lietuvių studentų yra išsibarsčiusių po visą V. Vokietiją, Muenchenas po Heidelbergo užima antrą vietą. Tarp bernininkų arba kaip juos studentai

vadina "sienų tapytojų", yra ir dvi lietuvaitės. Pažymėtina, kad Muenchene yra studijavę mūsų žymieji rašytojai: Putinas, Sruoga ir kt.

Pravažiuojant pro universiteto pastatą, ne vienas kyla mintis, kad šituose rūmuose jis norėtų studijuoti. Tikrai, įspūdingai ir nuostabiai gražiai atrodo! Aikštėje du fontanai, žaliuojančios vejų, kur studentai vasaros metu drybo arba nuo studijų pavargę atsisėda pailsėti, gražus didelis fasadas ir neapsakomas skaičius automobilių.

Nors toks gražus, įspūdingas ir nuotaikingas vaizdas iš oro, matant tą pastatą ir, kaip skruzdėles, lakstančius studentus, tačiau universiteto viduje viskas atrodė kitaip. Išorė žadina pavydą, o vidus -- užuojautos jausmą. Auditorijos -- mažos ir perpildytos, kad dažnai ir stovėti vietos nėra. Prakaisto kvapas ir blogas oras priverčia ne vieną studentą apieisti salę paskaitų metu. Kai kurie profesoriai ir docentai laukia dvi ar tris savaites po semestro pradžios, kol gauna auditoriją ar kokį kampelį. Yra ir tokių, kurie keičia savo "auditorijas" kelis kartus per semestrą. Profesoriai yra neprieinami dėl per didelio skaičiaus studentų: per daug darbo arba per mažą intereso studentams. Ta galimybė arba iliuzija su profesoriumi pasikalbėti ar padiskutuoti yra palaidota. Paklausti galima tik vieną kartą per savaitę vienos valandos eigoje. Bet patekti pas profesorių tą valandą sunkiau kaip Romoje pas Popiežių. Reikia iš anksto užsiregistruoti, o tada laukti, laukti ir laukti... O priėjus, tos srities "karalius" toks šaltas, atgrasus, kad jaučiama labai didelė distancija, kuri studentus baugina ir jaudina. Ar tie "dievai" tikrai tokie turi būti? Juk ir studentai yra tam tikros rūšies būsimieji akademikai, kurie yra reikalingi patarimų ir šilumos. Ne visi "ponai" yra tokie, tačiau daug jų tokių yra ir daug jų bus.

Įdomi problema Muencheno universitete -- tai perdidelė profesorų rivalizacija ir nesantika -- tikra neapykanta. Studentas, išlaikęs 4 semestrinius egzaminus, nuėjęs pas betkokį profesorų laikyti pagrindinių eg-

zaminų, išgirsta: "Šitų dviejų egzaminų nepripažįstu, išlaikykite juos pas mane, tada pasikalbėsime..." Tai labai baurus reiškinys. Jų vis dažniau pasitaiko. Ir vargšas tas studentas, kuris, nieko neatsiekęs, mėgina barškinti į kitas "konkurento" duris... Iš kur studentai gali žinoti, kurie profesoriai tarp savęs pyksta... Šita liga iš profesorių persimeta ir į asistentus...

Blogi reikalai Muencheno universiteto ar kitose bibliotekose. Nėra pakankamai knygų. Studentai aplaksto visas bibliotekas ir grįžta namo nė vienos knygos negavę. Kaip jis gali studijuoti? Nusipirkti? Dauguma studentų yra neturintys ir gyvena iš stipendijų, kurios yra tokios mažos, kad vos galima išgyventi. Seminaruose yra visos knygos, kurios reikalingos. Bet į seminarą sunku įeiti, nes jis yra visuomet perpildytas. Studentai laukia eilės kad, vienas išėjęs, užleistų vietą kitam.

Toks tat vargingas gyvenimas universitete. O kultūros pasisemti irgi beveik neįmanoma. Teatrų Muenchene daug--vienas šalia kito. Tačiau į juos patekti studentui beveik neįmanoma. Bilietų kainos yra aukštos ir studentams neįkandamos. Jei studentams kada nors papigintai paduoda, tai reikia 3-4 valandas prieš spektaklį eilėse laukti ir dažnai panosėje uždaro kasą. O normalių bilietų studentai dėl finansinių nepriteklių negali įsigyti.

Paskaitės šį mano trumpą rašini, ne vienas papurtys galvą ir pasakys: "Koks vargingas tų studentų gyvenimas!" Taip, jis nelengvas. Per aspera tenka veržtis į mokslą. Tačiau studentai apleidę vakare universitetą, susitinka kokiame studentų bare ar bavarieškoje alinėje, išgeria bokalą bavarieško alaus, pamiršta savo rūpesčius -- vargus ir užtraukia "Gaudeamus igitur"...

Taip atrodo žmogus, kuris neskaitys laikraščio!

Aušros stovykloje jaunimas mokosi tautinių šokių.

AUŠROS STOVYKLA JAUNIMUI

Tėvų Pranciškonų - Aušros stovykla jaunimui šiais metais prasidės liepos 10 dieną ir truks iki liepos 24 dienos. Stovykla radosi New Wasaga, Ontario, prie Huron ežero, gražioje Georgian Bay (lankoje).

Kas metai Tėvai Pranciškonai skiria nemažą pinigų sumas stovyklos pagerinimui. Šiais metais paskyrė virš \$3,000,00 ir pagerinimo darbai yra jau beveik baigti. Darbai vyksta talkos būdu - stovyklautojų tėvai ir jaunimo bičiuliai kas savaitę suvažiuoja iš Toronto ir vadovaujami T. Pauliaus Baltakio, OFM, taiso senus ir stato naujus pastatus stovyklautojams.

Į šią stovyklą kas metai suvažiuoja jaunimas ne vien tik išvairių Kanados vietovių, bet ir iš tolimesnių Amerikos miestų. Stovyklauti priimamas visas lietuviškas jaunimas: mergaitės ir berniukai.

Stovyklos programos dalis yra sportas: krepšinis, orinis, lengva atletika ir plaukimas - praveda Aušros sporto klubo vadovai - sportininkai; pedagoginė - kultūrinę programą praveda dr. M. Ramūnienė iš Otavos, dainų mokytoja - A. Kuolienė, taut. šokių vadovė - Rūta Mackevičienė iš Clevelando. Plaukimo instrukto-

galeistingos seselės, aštuonios šeimininkės ir ūkio vedėjas rūpinasi, kad vaikai būtų sveiki ir sotūs. Stovyklai jau keli metai iš eilės vadovauja Vyt. Staškevičius iš Clevelando.

Norintieji savo vaikus leisti į šią stovyklą, galite registruotis paštu: Franciscan Fathers, 32 Rusholme Pk. Cr., Toronto 3, Ontario, Canada arba skambinkite V. Staškevičiui, 486-4942. Kaina už dvi savaites: vienam stovyklautojui -- \$30,00; dviems vaikams iš šeimos -- \$50,00 ir trims ar daugiau vaikų iš šeimos \$60,00.

Pirmoji gegužinė Clevelande

SLA 14 Kuopos narių pirmoji šios vasaros popietė po atviro dangumi jau čia pat. Popietė įvyks liepos 4 d. Čiurlionio Ansamblio (10908 Mangolia Dr.,

Cleveland) namuose, Pradžia 1:00 val. po pietų.

Popietės komisija, kurią sudaro M. Misčikienė, M. Trainauskaitė, M. Jones, J. Polterienė ir P. Šukys, rūpinasi, kad pirmoji šios vasaros išskyla į gamtą būtų įdomi visiems -- ir seniems ir jauniems. Popietės metu veiks vašių stalas. Popietės pavairinimui bus ir vertingi laimėjimai.

Popietė ruošiamą ne tik SLA 14 Kuopos nariams, bet ir visų Clevelande veikiančių mūsų broliško Susivienijimo kuopų broliams ir sesėms, šeimoms ir bičiuliams bei svečiams.

SLA 14 Kuopos ruošiamą popietę bus ne tik smagus laiko praleidimas, bet ir nuomonių pasikeitimas svarbesniais mūsų organizacijos reikalais. Osvarbiausias Clevelande veikiančių SLA Kuopų dabartinio meto reikalus tai busimo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimo ruošos rūpestis. Seimas ne kasdienis įvykis, jo ruošos reikalai aptariamai valdybų posėdžiuose, bet minčių bei sumanymų pasikeitimas laisvuose pokalbiuose taip pat naudingas.

Iėjimas visiems popietės dalyviams nemokamai.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Geriausią praleisti atostogas garsiaje CAPE COD, Centerville, Mass. kurorte, puikiam Atlanto vandenyno paplūdimy, gražioje ir patogioje Lietuviškoje Vieškalnių DUBYSOJE. Lietuviška maistas.

Adresas: 1330 Bumps River Rd. Prašau kreiptis šiuo adresu: 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass. Tel. GE 6-5139. Z. A. Vieškalniai

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAJE
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Atidaroma vasarą nuo
birželio mėn. 15 d. iki rugsėjo 15 d.

Iš anksto kreiptis Ed. Jansonas, 15 Rosedale Street, Boston, Mass. 02124. Tel. 288-5999, o po birželio 15 d. tiesiai į vilą Audronė, Mrs. Marija Jansonas, Osterville Cape Cod, Mass. 02655.

VASAROS ATOSTOGAS
MALONIAI KVIEČIAME PRALEISTI

MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street
Monument Beach, Cape Cod, Mass.
Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas paplūdimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pavairinimui:

- valtis — žuvalimui
- sail-fish buriavimui
- stalo tenisas
- teniso aikštė
- vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,
88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,
72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185
Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MEŠKĄ.

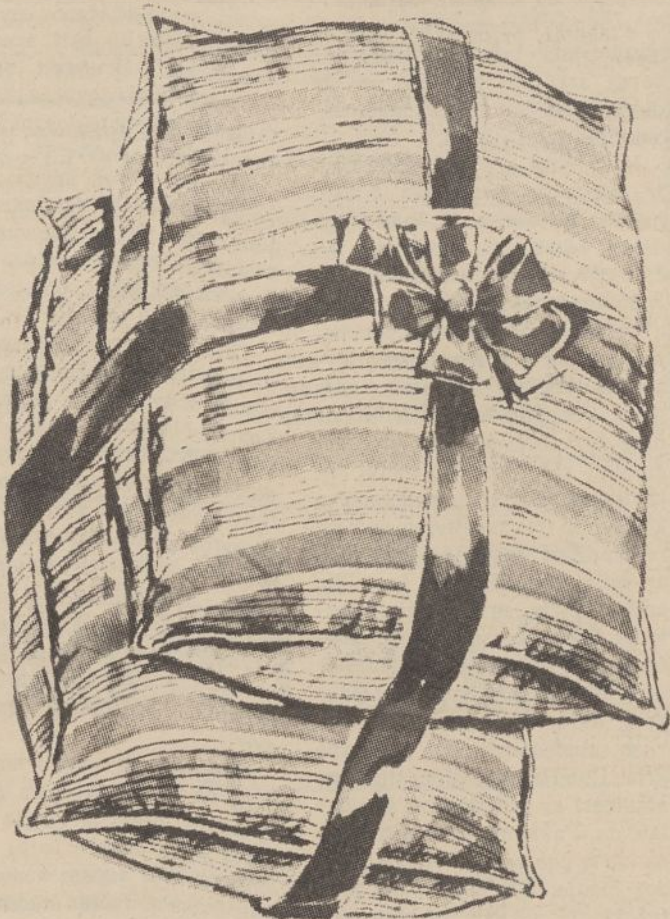
KRAUTUVĖS VALANDOS PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9:30 R. IKI 9 V. V. — SKYRIUOSE 9:30 IKI 9:30 V. V.

MAY'S BASEMENTS

USE EAGLE STAMPS
LIKE MONEY AT ALL 5
MAY CO. STORES!

3 DIENŲ
IŠPARDAVIMAS

Žinomos vėsios "Calvert"
Dacrono pagalvės

Kainavę
3.99 viena

\$3.33
viena
2 už 5.99

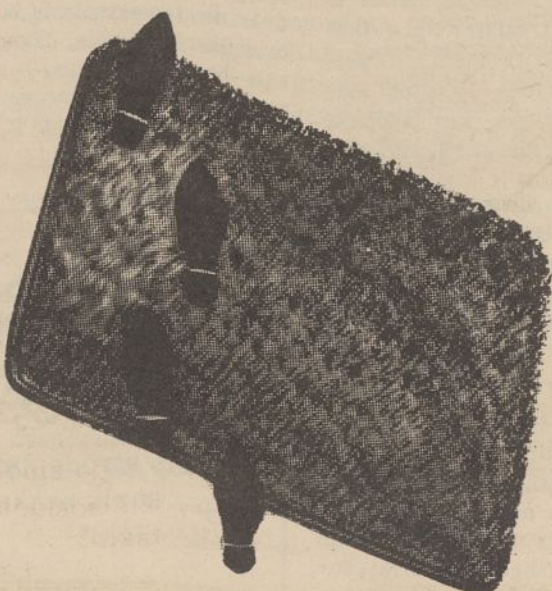
Sutaupote \$2 porai... May's rūsyje perkant 21x27 inčų dydžio pagalves. Pripildytos nealergišku dacrono polyesteru, skalbiamos, nesusitraukia. Attrauktos tvirta, dryžuota medvilnės medžiaga vėsiam vasaros miegui.

PALIKIT PURVĄ PRIE DURŲ!!!

Lyg magiškai nuimamas purvas nuo batų!
Chemiškai paruošta, veikia kaip magnetas purvui!

Dydžiai 21x27
Druskos ir pipirų
spalvų kombinacija

\$2
vienas

Tai fantastiška... tik padėkit chemiškai paruoštą, neslystantį kilimėlį prie durų. Ženkite ant jo ir cheminio proceso nuvalomi batai, pašalinant purvą, drėgmę, žemę, smėlį. Kilimėlį išskalbiate mašinoje ir vėl naudojate Magiškas Dulkes, o šis vėl naikina purvą magišku būdu, kad palikus purvą už durų!

Skardinė Magiškų Dulkių \$1.00 viena

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... Skambinkite
CH 1-3070

BASEMENT DOMESTICS. DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMA, SOUTHGATE AND GREAT LAKES MALL

PELNYKITE DIVIDENTUS
KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMIS PAŠTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Naujosios komunistų konspiracijos priemonės JAV vyriausybei pasiglemžti, tai tema, apie kurią kalbės buvęs JAV kariuomenės saugumo pareigūnas, gerai pažįstas komunistinės konspiracijos veiklą ir metodus, James L. Broz, Jr. Esq.

Paskaita organizuoja Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas š. m. birželio 25 d., 8 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONSERVATORIŲ KLUBO rengiamą paskaitą (birželio 25 d., 8 val. vak. Čiurlionio Ans. namuose), kurioje James L. Broz, Jr. Esq. kalbės apie komunistų konspiraciją JAV vyriausybei paglemžti, paminėjo Clevelando dienraštis The Cleveland Press birželio 21 d. laidoje.

RALPH J. PERK, Countu Auditor, įtakingas tautinių grupių reikšmės iškėlėjas ir vadovas, paskelbė kandidatuojantis į Clevelando burmistro vietą.

ADV. JULIUS SMETONA sveikindamas Vilties d-jos narių suvažiavimą, buvo prisitęsęs ir 25 dol. auką. Laiškas nebeprasie-

kė suvažiavimo, bet sveikinimai ir įnašas gauti Vilties administracijoje ir prifimti Vilties d-jos v-bos su gilia padėka.

Reikla pastebėti, kad adv. J. Smetona pastoviai didindamas savo įnašą, yra pasiekęs ne tik dėmesio vertos sumos dydį, bet tuo pačiu sakosi pateisinęs spragą, kurios dėl laiko stokos negalys užpildyti kitokio probūdžio talka Dirvai.

• RAMUNĖ K. JUŠKENAITĖ baigė Cleveland Heights High School. Rudenį pradės studijas naujai įsteigto Cleveland State Universitete. Birželio 22 d. Ramunė išskrido pas seserį Melitę į Tuscon, Arizonoje, kur praleis atostogas ir aplankys Amerikos vakarų gražesniąsias vietas.

• KESTUTIS GAIŽUTIS šiomis dienomis baigė Western Re-

serve Universitetą bakalauro laipsniu iš geologijos. Pakvies-tas WRU asistentu ten pat ruošis magistro laipsniui iš geologijos.

K. Gaižutis nuo 1949 metų priklauso lietuvių studentų skautų Korpi Vytis ir Lietuvių Studentų Sąjungai.

* DR. ALGIRDAS NASVYTIS šį šeštadienį, birželio 24 d., 7 v. v. Women Federal Savings & Loan Assoc. patalpose skaitys paskaitą temą "Kas daro komunizmo sistemą stiprią ir sekmingą?". Paskaitą rengia American Council for Truth (ACT) organizacija.

* VYSK. M. VALANČIAUS mokyklos tėvų komitetas, išrinktas 1965-66 mokslo metams, pasiskirstė pareigomis: pirm. V. Palūnas, vicepirm. A. Neimanienė ir Vyt. Staškevičius, sekretorė -- M. Švarcienė, išdėtinė -- M. Premeneckienė, parengimų ir ūkio vadovai: A. Karsokas, B. Mainelienė ir J. Matulevičienė.

Mokyklos vedėjas J. Stempužis sutiko ir šiais metais vadovauti mokyklai. Tėvų komitetas kartu su mokyklos vedėju sudarė sekantiems metams veiklos planą ir aptarė įvairias mokyklą liečiančias problemas. Tikimasi, kad kaip iki šiol, taip ir sekančiais metais, lietuvių visuomenė remis ir padės išlaikyti šią svarbiausią lietuviybės išlaikymo instituciją.

Tėvų komitetas ir mokyklos vedėjas ragina visus tėvus leisti savo vaikučius į vasaros stovyklas, kur vaikai nors dalį savo atostogų galėtų praleisti lietuviškoje aplinkumoje ir susipažinti su kitų miestų lietuviukais.

• Po Jūsų mirties kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

MŪRINIS NAMAS,

3 miegamieji, užbaigtas pramogų kambarys, namas ištaisai vėsinamas. Bratnehl rajone. Parduoda savininkas.

Teirautis tel. GL 1-7062 arba MU 1-6090. (68-73)

Vaizdai iš Pabaltijo okupacijos minėjimo Clevelande. Viršuj eiseną iš katedros į miesto aikštę. Apačioje: aikštėje klausomasi kalbų.

Įspūdinga pabaltiečių demonstracija

Birželio 20 d. ALT Clevelando skyrius, vadovaujamas veiklaus ir energingo inž. A. Pautieniaus, dalyvaujant latvių ir estų organizacijoms, suorganizavo gerai pavykusią demonstraciją, išskylančią Pabaltijo valstybių kančią sovietinėje okupacijoje.

Pamaldos šv. Jono Katedroje buvo išskirtinos Čiurlionio Ansamblio giesmėmis ir pamaldų pabaigoje sugiedotu Lietuvos himnu. Mons. Walsh pamokslas šį kartą koncentravosi, kad ir simboliniu, bet ne tiek aktualiu žydų istorijos pakartotinu dėstymu.

Iš katedros susidariusi organizacijų vėliavnešių, jaunimo ir kt. organizacijų bei minėjimo dalyvių eiseną maloniai nustebino savo gausumu ir tvarkingumu. Susisiekimą sulaukusi policija turėjo tik prilaikyti skubančias

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna, Hecker, Addison, Bayliss ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklos. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 175 — Euclid Ave.

5 kamb. ant vieno aukšto, yra vietos dar 2 kamb. antrame aukšte. Puikus dvigubas sklypas, garažas. \$15,500.

Investavimui

2 dviejų š. namai ir garažai ant vieno didelio sklypo Bonna Ave. 4 naujos garzo krosnys. \$18,800.

4 butai, kaina \$10,500.

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant.

Mikoliūnas

15969 Euclid Ave.

UL 1-6666

Plakatai, primenant Pabaltijo kraštų okupaciją, nešami Clevelando gatvėmis.

mašinas, gi eiseną, lyg gerai surepetuota, nužygiavo į skirtingą vietą be jokių tvarkdaryų ir riknuotojų -- labai tvarkinga ir įspūdinga eile.

Public Square aikštėje buvo perskaitytos gub. Rhodes ir burmistro R. J. Locherio proklamacijos, pristatytas ALT Clevelando skyriaus memorandumas senatoriams ir kongresmanams, išklausa County Auditor Ralph J. Perk kalba. Po jo kalbos, trumpai pasisakius trijų Pabaltijo valstybių organizacijų atstovams, buvo sugiedoti estų, latvių ir lietuvių himnai.

Pagrind. kalbėtojas County Auditor Ralph J. Perk, originaliais pavyzdžiais iškėlęs komunistinės okupacijos žiaurumus, pabrėžė, kad Kremliaus pavergtų tautų išlaisvinimas glūdi tų tautų atstovų laisvame pasaulyje sutartinėje veikloje ir savo bendro svorio įvertinime. Ta proga pabrėžė, kad Ralph J. Perk ir kalbėjo kaip Clevelande pradėtos tautybių atstovų bendros veiksmo akcijos iniciatorius ir vadovas. Ne tik jo kalbos žodžiai, bet visų dalyvių liudijimu reikla pasidžiaugti, kad tikrai demonstracijoje buvo reprezentuotos ir kitų tautybių, kaip lenkų, vengrų, čekų, slovakių ir kt. atstovais.

Clevelando dienraščiai Plain Dealer ir Cleveland Press to įvykio bent pirmadienio laidoje "nepastebėjo".

Demonstracijoje dalyvavusių įspūdis toks, kad -- nesitikiama tiek daug dalyvių, maloniai stebino sklindus demonstracijos pravedimas. Kas tą demonstraciją pastebėjo, kas ne, jos organizatoriai yra padarę ir nuveikę daugiau, nei akis matė, ar ausis girdėjo.

ALT Clevelando sk. valdyba lietuvių pristatė tinkamo orumo rūmuose.

• Šį šeštadienį, birželio 26 d., 7 val. vakare renkamės į Lietuvių salę (6835 Superior Avenue) įdomiam vardadieninkių pagerbimo

VAKARUI.

Pagerbsime ne tik Aloyzus, Antanus, Julius. Pranus, Vitus, Vladus, Zenonus, bet ir Jonus, Petrus ir Povilus.

Vakaro metu bus trumpa, bet turininga programa. Veiks vaišių stalas su skaniais valgiais bei gaivinančiais gėrimais. Gros šokių muzika.

Įėjimas visiems nemokamai. Alus — pusė kainos.

Varduves ruošia Lietuvių Salės Bendrovės ir Lietuvių Klubo Vadovybė.

OPPORTUNITY

For a future with a well known Midwest Manufacturing Firm. We are now offering exclusive distributorships for a patented product. No competition. Factory trained personnel will assist you in setting up a tried and proven advertising and merchandising program. 100% mark up. Investment guaranteed. Minimum investment \$1,000. Maximum \$14,000. All replies confidential. For information write Director of Marketing, P. O. Box 14049, St. Louis, Missouri 63178.

UNITED MARKETING COMPANY

6286 Bartmer Avenue
St. Louis, Mo. 63130

(70-83)

Stroh's brings you baseball on TV. Now Stroh's brings you the new major league 8-pack.

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Ekstra Stroh's už ekstra kėlinį.

Dešimtas kėlinys — ar dvidešimtas, esate parengtyje turėdamas keletą Aukštosios Lygos Stroh's pakietą iš 8 greit vėsiną patogios bonkutės išskirtino liepsnoje daryto skonio. Stroh's yra vienintelis alus, darytas Amerikoje tradiciniu Senojo Pasaulio būdu, kad išgauti geresnį skonį iš vi-

sų priedų, dedamų į alų. Sporto rungtynėms, pobūviams — ar tik paprastai geram skoniui patogiose Aukštosios Lygos 8 bonkų dėžutėse. Stebėkite Aukštosios Lygos beisbolo pirmenybes kiekvieną šeštadienį 5 kanale. Pirmenybes patiekia Stroh's alus.

Šių metų liepos mėn. 3 d., 7 val. p. p. UNION PIER COMMUNITY HALL, LB Chicagos Apygardos valdyba ruošia tradicinį

VĖŽIŲ BALIŲ

Australiški vėžiai! Dešros pagal agr. A. Šantaro receptą! Turtingas bufetas! Patarnavimas prie stalų!

Šokiams gros K. RAMANAUSKO orkestras. Stalus prašome užsisakyti iš anksto telefonu: 847-6016.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ LAISVOSIOS

LIETUVOS REDAKTORIUS

ALGIRDAS J. KAULĖNAS

Telefonu iš Chicagos inž. K. Oželis pranešė, kad birželio 22 d. 12 val. 10 min. ryto, po ilgos ligos mirė žurnalistas ir veikėjas Algirdas J. Kaulėnas, ilgesnį laiką redagavęs LAS laikraštį "Laisvąją Lietuvą".

Iš profesijos teisininkas (baigęs V.D. Universitetą), kurį laiką vertėsi mokytojaudamas.

Išseivijoje aktyviai reišėsi lietuvių visuomenėje Anglijoje, būdamas D. Britanijos liet. s-gos c.v. nariu, vienas iš LAS steigėjų. Kaip uolus teatrinio meno mėgėjas Londone buvo įsteigęs lietuvių dramos mėgėjų teatrą.

Jau Lietuvoje buvo pradėjęs uoliai bendradarbiauti spaudoje. 1947-49 m. buvo Britanijos Lietuvos redaktorius ir leido bei redagavo LAS organą Tėvų Žemę. Yra parašęs eilę dramų.

Alg. J. Kaulėno netekimu LAS-dis nustojo aktyvaus veikėjo, o lietuvių visuomenė karšto patrioto.

* ANTANAS B. MAŽEIKAS, Lith. American Students and Organization for Freedom pirmi-

ninkas, gavo iš Baltųjų Rūmų tokio turinio atsakymą (įteiktą memorandumą):

Dear Mr. Mazeika:

The President has asked me to reply to your letter of May 17, and, in addition, I have received your letter to me of May 20.

I can assure you that we welcome the views of the Lithuanian American Students and Organizations for Freedom. They are, of course, especially welcome inasmuch as they support the Administration's actions, but they are perhaps more important in that they represent the freedom enjoyed by Americans to express their views on issues of great national and international concern. The fact that young people would take their time and funds to make known their position is most heartening.

Sincerely,

Lee C. White

Special Counsel to the President

DETROIT

• Dail. V. Kasiulio kūrinių paroda Detroite įvyks nuo rugsėjo 25 iki spalio 3 d. Parodą rengia ALT S-gos Detroito skyriaus valdyba.

KORP. NEO-LITHUANIA STOVYKLA IR SUVAŽIAVIMAS

Korp. Neo-Lithuania vasaros stovykla šiais metais įvyks nuo rugpjūčio 28 d. iki rugsėjo 6 d. Rex Terrace resort on Elk Lake, Alden, Michigan. Tai yra labai graži ir erdvi vieta — lodge su trylika kabinų su visais patogumais, sporto aikštės, motorlaiviai ir t.t. Kaina stovyklautojams 7 dol., svečiams savaitgalyje — 8 dol. dienai plus 4% mokesčių.

Vyr. Valdybos pavedimu stovyklą organizuoja Detroito neolithuanai.

Ten pat rugsėjo 4-tą ir 5-tą dienomis yra šaukiamas Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas.

Visi korporantai yra prašomi atitinkamai sutvarkyti savo vasaros darbus bei atostogas, kad kuo skaitlingiausiai galėtų dalyvauti stovykloje ir suvažiavime.

Korp. Neo-Lithuania

Vyr. Valdyba

CHICAGO

DIDELĖ ŠVIESOS ŠVENTĖ

Liepos mėn. 4 d., 5 val. vakare, International Friendship Garden prie Union Pier, Mich, netoli U.S. 12 kelio, įvyks didelė Šviesos šventė.

Apie šviesos reikšmę mūsų tautai kalbėtojais bus knygos "Nepriklausomą Lietuvą atstatant" autorius ir buv. Nepriklausomos Lietuvos vidaus reikalų ministris adv. Rapolas Skipitis, plačiai žinomas visuomenininkas Dr. Jonas Adomavičius ir kun. A. Dumpsys iš Harvard universiteto.

Muzikalinėje programos dalyje pasirodys operos solistas Algirdas Brazis, Jurgio Lampsaičio vedama lietuvių Tėviškės parapijos choras, bei jungtinis Tėviškės ir Ziono parapijų Chicagoje dūdų orkestras. Be jų dar bus deklamacijų ir bendrai glėdamų lietuviškų giesmių.

Visa lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti, kad bendrai pasidžiaugus Mažvydo, Donelaičio, Kudirkos ir kitų nešta šviesa, nes mes dažnai kartu glėdame "... ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi...". Šią šviesos šventę rengia lietuvių evangelikų taryba.

(vb)

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ BANGA

CAPE COD'E, MASS. GREAT MARSH ROAD. CENTERVILLE, MASS.

- Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garšaus Craigville Beach.
- Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgį.
- Skanūs lietuviški valgiai.
- Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui.
- Svečiams be nuosavų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio.
- Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis.

Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakytais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštys,
BANGA,
Box 188, Centerville,
Cape Cod, Mass.
Tel. (617) SP 5-4633.

Chicagos Lietuvių Prekybos Rūmų metiniame baliuje Jonui Kazanauskui, Mutual Federal Savings and Loan Assoc. prezidentui, buvo įteiktas specialus Senior Citizen of Chicago garbės pažymėjimas. Nuotraukoje Lietuvių Prekybos Rūmų Chicagoje pirm. Adolfas Baliūnas įteikia garbės pažymėjimą J.J. Kazanauskui (kairėje). Prie stalo sėdi Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir prof. kun. R. Jančiauskas, S.J.

Andrius Mironas, Dirvos novelės premijos laimėtojas, su K.R. Vidžioniene ir J. Gliada per jam suruoštą pagerbiną Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose birželio 5 d.

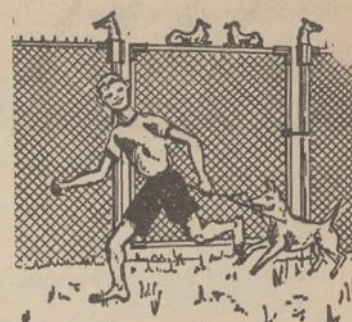
L. Briedžio nuotrauka

Pabaltiečių demonstracija Los Angeles mieste minint Pabaltijo kraštų okupacijos sukaktį.

L. Kančausko nuotrauka

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŲSŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR SEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: CHICAGO
LUDlow 5-6291,
bet kuriuo laiku,
PROspect 8-2781
rytais ir vakarais.

NEPAMIRŠKIT ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

CHICAGIŠKĖS NUOTRUPOS

Įvairūs mūsų veiksniai Chicagoje apsidžiaugę gavę iš Baltic States Freedom Council trumputį brošiūrėlę apie "The Baltic Countries", kur labai suglausta forma pateikiama keletas esminių faktų, tačiau džiaugsmas neilgai truko. Geriau įsiziūrėjus į viršelį galima pastebėti, kad mūsų Vytis su Gedimino sutapis tarp žirgo kojų atiduotas broliams latviams, mums priskiriant jų herbą...

Kalbant apie politinę akciją... Margučio radijo klausytojai susidarė ne kažin kokį įspūdį apie Lietuvos redaktorių dr. T. Remeikį. Pasikalbėjime su Margučio vedėju H. Žemeliu apie Lietuvos dabartinę būklę ir išsilaikymo perspektyvas, dr. Remeikis pareiškė, jog vienintelė viltis yra sovietijos liberalėjimas, tarp kitko pastebėjęs, kad prieš 50 metų lietuviai nieko kito nenorėję kaip autonomijos. Suprask, ją laikui bėgant ir gaus. Toks pareiškimas daugelį nustebino, o kai ką ir papiktino. Kas būtų gal kam tikė prieš 50 metų, netinka šiandien. Grynai formaliai žiūrint, lietuviai šiandien turi daugiau negu autonomiją! Dr. T. Remeikis, kaip ir daugelis amerikiečių, visai nesupranta nacionalizmo fenomeno. O jis vistiek palieka pagrindinę jėgą Europoje, Azijoje ir Afrikoje. Ne koks patarnavimas "Lituanus" žurnalui...

Iš šviesesnių prajovų laisvinimo frontuose reiktų pastebėti Marquette Parko klebono prel. V. Černiausko sutikimą leisti birželio 13 d. rinkti aukas Amerikos Lietuvių Tarybos reikalams. Tai pirmas atsitikimas Chicagos bažnyčiose. Surinkta netoli 700 dol.

Kalbant apie lietuvių tikybines institucijas... Ką šioje srityje atneš naujai paskirtas Chicago arkivyskupas John Patrick Cody? Ligi šiol su kiekvienu nauju arkivyskupu visos institucijos būdavo vis daugiau centralizuojamos ir tuo pačiu vis mažiau likdavo vietos tautiniam elementui pasireikšti. Naujas arkivyskupas esąs didelės integracijos šalininkas, mes gi esame iki tam tikro laipsnio už segregaciją. Žinia, ne rasinę, bet tautinę.

Beje, Chicagos lenkai pradėjo smarkią akciją už savo kapinių išlaikymą tautiniuose rėmuose. Ką daro mūsų šiečiai?

(vm)

A. L. T. S-gos 15-jo skyriaus nariui

DR. MARIJONUI SLABOKUI

mirus, jo žmonai MARIJONAI SLABOKIENEI, giminėms, bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

A. L. T. S-gos 15-tas skyrius,
Elizabeth, N. J.